

דעת תורה של פוסקי זמננו בענין
ביקור נשים אצל רופא.

הערה: יש לשמור את החוברת במקום הראוי לה.

מנחם מנדל פוקס
רב ור"מ קרית שומרי החומות, רמות
ומו"צ בהעדה החרדית
עיה"ק ירושלים תובב"א

י"ד אייר למטמונים פסח שני תשע"ה לפ"ק

מהרי רמות, יצו ה' שפע ברכות, להאי גברא יקירא, משופרי דשופרי, דובר צדק ומגיד מישרים, במטרה ושאיפה לזכות את הרבים, לשמור על הגחלת של ישראל קדושים, לעבוד נאמנה את שוכן שחקים, לזהר מלפרוץ גדרים, שתיקנו לנו רבותינו הראשונים, וכו' כש"ת הרה"ג ר' שליט"א

אחדשה"ט וש"ת כראוי

הנני באיגרת הילולים, על מפעליו הכבירים, להפיץ אזהרות ישרים, בקונטרסים אמורים, לחזק בדקי הצניעות נכתבים, לשמור קדושת ישראל טהורים, כאשר נודע בשערים, ע"פ רבותינו הצדיקים, כי השראת השכינה באהלים אינה אלא אם דרכי צניעות נשמרים, ומעכ"ת חכו ממתקים, וכולו מחמדים, דבריו נחמדים, בטוב טעם ודעת נאמרים, פנינים והדרכות נבחרים, בחכמה ובזהירות נמסרים, להיות אל הלבות חודרים, כלהבות אש חוצבים, לעבודת השי"ת מעוררים, ובפנימיות הנפש בוערים.

יה"ר שיזכה להוסיף כהנה וכהנה מפעלים, יפים ומועילים, בכחות איתנים ואדירים, ויעלו דבריו על שולחנות מלכים, וללבות עם ישראל נכנסים, ולעומקי הנפשות דבוקים, ובתוך המחות ספונים, לעולם נשמרים, ובזה יהיו ישראל צועדים, במלחמת גיבורים, ונגד היצר חלוצים, לקדש ולטהר ישראל היקרים, ללכת בדרכי ישרים, ולהתברך משמי מעונים, שתשרה שכינה במחננו לעולמים. כ"ד המעריכו ומברכו בנעימים, אשר ה' קרנו ומזלו ירים.

הכתובת למשלוח לכל עניני החוברת :
טלפקס : 0772030866

להשיג את החוברת ניתן בטל :
052-7146275

עימוד :
YSDesign 0504172502

ההסכמות סודרו לפי סדר קבלתן.

הרב נפתלי נוסבויס

אב"ד בביד"צ שע"י ישיבת אהבת שלום
וראש ישיבת חיי משה
ירושלים

הרב יוסף ליברמן

ראש ישיבת "כולל שומרי החומות"
ורב דקהל סדיגורא ירושלים ת"ו
מח"ס "משנת יוסף"
רח' אביננדב 3 ירושלים תובב"א

הובא לפני קונטרס בעניני צניעות של בנות ישראל הכשרות אשר דן בענין פני' לרופא גבר ובפרט לפנות לרופא נשים כאשר יש רופאות בתחום זה וכן ברופאות משפחה, אשר חיברת"ח חשוב שליט"א ובו הסכמות מגדולי הדור וכן פסקי דין מגדולי הדורות שעברו זיע"א, אשר בודאי צריך להיזהר ולהימנע ככל האפשר, בכדי לשמור על טהרת הצניעות שחייבו חז"ל, וידי תיכון עמו ומצטרף כיהודא ועוד לקרא לדברי הגאון"צ מדורות שעברו זיע"א וכן מגדולי הפוסקים שליט"א ולמזהיר ולנוהר שלומים וכו'.

בברכת התורה וחשיבות המצוה

נפתלי נוסבויס

נ.ב. כמו"כ נכתב שם בחיוב הנשים הרוחצות בים במקום שיש עובדים גברים כגון מציל, ומוכרי קיוסק ועוד, שרחיצתם תהיה אך ורק עם חלוק לשמור על הצניעות ולמנוע מכשול ולפני עור מהאחרים הנמצאים שם.

נפתלי נוסבויס

בס"ד, א' אלול תשע"ה

ראיתי מקצת מהחבור החשוב אשר מתכוון להוציא לאור הרה"ג ר' שליט"א מחשובי לומדי התורה בירושלים, תוכנו בעניינים היסודיים של קדושת ישראל, צניעות בנות ישראל הכשרות, כשזקוקות לטיפול רופאים בכלל ורופאי נשים בפרט, שכבר העידו עליו רבנים גאוניס מפורסמים שליט"א שעושה דבר גדול בזה ומעורר להעמיד הדת על תילה, דבר החמור ביותר שהיא מאבזריהו דגילוי עריות.

בספרו מביא כבר דעת רבותינו גדולי הדור וצ"ל ושליט"א המתריעים על כך בכל חומר הדין, שאשה תלך לכתחילה רק לרופאה, הן לטיפול והן לבדיקות. ורק בעת הצורך הכרחי ביותר שצריכה מומחה גדול אז תפנה לרופא מומחה בליווי אשה או בעלה. ואין בזה ביטול תורה כשהבעל יתלווה לאשתו לצורך העמדת קדושת ישראל.

וכמו כן מתריע בחיבור הנ"ל, על החיוב לנשים כשהולכות לים לצורך רפואה שיהיו רק במקום שיש מצילות נשים ולא מצילים גברים. וכן שאר מוכרי קיוסק וכדו'. והרחיצה תהיה רק בחלוק. צנוע לשמור על הצניעות ולמנוע מכשול דילפני עור מאחרים.

הנני לעוררו שבכל ספרי השו"ת שזיכני השי"ת להוציא לאור, הנני מתחיל בנושא הקדושה והצניעות, כגון (בח"ה עמ' ה) ביקור נשים אצל רופאים, (ח"ה עמ' א) מלצרים ומלצריות צלמים וצלמות באולמי שמחות, (ח"ה עמ' ד) בריכה שיש בה "מציל" גבר, (ח"ה עמ' א) סכנת עבודת נשים בתערוכת עם גברים, (ח"ה עמ' ג וח"ה עמ' ב) צניעות בגדי הנשים, ועוד כאשר יראה במפתח הכללי (סוף ח"ה עמ' כג).

יזכהו השי"ת לזכות הרבים מתוך הרחבת הדעת וסייעתא דשמיא, ולשמור על גברי קדושת ישראל.

מסעוד בן שמעון
ראש ישיבת "אור אליצור"
ורב דקהל הספרדים ברמת אלחנן
בני ברק
טל. 03-5704547

Shlomo Moshe Amar
Rishon Lezion
Chief Rabbi Of Jerusalem

שלמה משה עמאר
הראשון לציון
הרב הראשי לירושלים

בעה"ת ש"ש, ערש"ק "שופטים", ו' אלול התשע"ה,

אגרת ברכה

כבוד הרה"ג ר' שליט"א רחש לבו הטהור דבר טוב להפיץ דעת גדולי פוסקי הדרורות, בענייני ביקור נשים אצל הרופאים, שיש בזה הלכות, וכן נמי בביקור האיש אצל רופאות, בענייני טהרת הצניעות שהם מבוססות במקורות חז"ל, בתלמוד ובראשונים ובטור וש"ע, ונושא כליהם רבותנו מפרשי הש"ע, ודברי הפוסקים וספרי השאלות ותשובות לדורותיהם.

הסייגים והגדרים שקבעו חז"ל בעניינים אלו, היו נראים בעיני רחוקים, כדברים מופרזים שבנויים על חששות מוגזמות שהם רחוקים מן המציאות, ובעוה"ר היו מזלזלים בהם, והנה בימינו אשר חדשים לבקרים נשמעים תלונות ותרעומות כמט דבר יום ביומו, בכל הרמות והמקומות, וד"ל, גם הרחוקים מתחילים להבין אפס קצה דברי חז"ל אשר קבעו לפני אלפי שנים, ואשר כל דבריהם נאמרו מרוח ה' אשר דיבר בם, ושכינה שמדברת מתוך גרונם.

ואם כי אין עיתותי בידי, לבדוק את הדינים וההלכות שכתב בזה, אבל ראיתי שכתב מקורות לכל הלכה, מאין לוקחה זאת, וגם יש בידו הסכמות מת"ח מופלגים, ויה"ר שחפץ ה' יצליח בידו, להעמיד ההלכה על אמתותה ולזכות הרבים, בחסד וברחמים, וכל אשר יעשה יצליח.

בברכת התורה
המצפה לישועת ה' על עמו ועל נחלתו,
Shlomo Moshe Amar
שלמה משה עמאר
הראשון לציון
הרב הראשי לירושלים

כתב רבינו האלשיך הקדוש בתהלים קמ"ג-ט' לבאר הפסוק הצילני מאיבי ה' אליך כסיתי, יש ב' אויבים, יש אויבי הגוף, ויש אויבי הנפש יצה"ר וכוחותיו הטמאים הנעשים בעוונות הגורמים כיו"ב כי עבירה גוררת עבירה, ואויבי הנפש גדולים יותר כי הם מבדילים בין האדם להקב"ה, ולזה מתפלל דוד הצילני ה' מאויבי, שהם אליך כסיתי, שמכסים אותי ומבדילים ביני לבין ה' שהם יחטיאוני יותר יעו"ש.

בדורנו אנו שהחשך יכסה ארץ, וכוחות הטומאה התרבו מאד ע"י כלי משחית למיניהם, וירידת הקדושה והטהרה, מאד יש לנו להודות למי שיחזיק ויתמוך לרומם קדושת בית ישראל,

תחזקנה ידיו המבורכות של האברך כמדרשו ה"ה הרה"ג שליט"א על הוצאת הקונטרס, שבו ליקט מפי סופרים וספרים זצ"ל, ושליט"א, בהלכות ובהנהגות לחזוק בדק הבית היהודי, למען תשרה בו השכינה ולא תסתר ממנו, וללכת בדרכים ישרים כרצון הקב"ה בתורתו הקדושה.

החותם לכבוד קדושת בית ישראל

Shlomo Moshe Amar

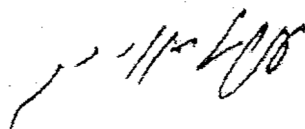
הרב עזריאל אויערבאך

בית וגן
ירושלים ת"ו

החיבור "ביקור נשים אצל רופא" חשוב ויקר, הבא לחסום ולהסיר מכשול היוצא מהביקורים. ופשוט הוא שבלא ליווי אי אפשר. וע"כ נחזיק טובה להרב..... שליט"א שאסף וקיבץ את דעתם של גדולי הדור המתריעים על המכשול.

וירבה חילו באורייתא ובזיכוי הרבים.

חיים מאיר הלוי ואזנר

בלא"א מרן גאון ישראל רבינו בעל שבט הלוי זצוק"ל
רב אב"ד ור"מ
זכרון מאיר, בני ברק

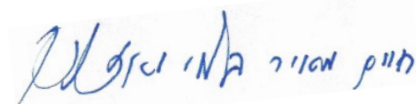
חשון תשע"ו לפ"ק

בס"ד

הובא לפני הקונטרס בשם "ביקור נשים אצל רופא" שחיבר הרה"ג ר' שליט"א מעיה"ק ירושלים ת"ו, והוא מיוסד על דבר המכשלה הגדולה בהליכת נשים לרופאים גברים.

והרבה הרעיש על זה א"א מרן זצוק"ל הכ"מ וכן בכמה תשובות בשבט הלוי, ועיין בח"ד סי' קס"ז אשר כתב עשרת הכללים בענין חמור זה, והדברים נכונים שבעתיים בזמננו אנו אשר לדאבון לב הרחוב הפרוץ יורד מדחי אל דחי ויש ליזהר שבעתיים שלא להזדקק להם אם לא במקום חשש וספק פיקו"נ, או לצורך גדול וליכא רופאה אשה, וכלל גדול בדבר זה אשר בכל אופן לא תלך האשה אל הרופא לבד כי אם בלווי של אשה נוספת אשר תכנס אתה לחדר הרופא.

והנני מחזק את הרב הנ"ל במצווה גדולה זו לעורר את לבב בני ישראל הכשרים להתרחק מהכיעור ומן הדומה לו, והבא ליטהר מסייעין אותו מן השמים להנצל מכל מכשול ותקלה.

הרב דוד יוסף

ראש בית המדרש "יחווה דעת" וחבר מועצת חכמי התורה

Rabbi Baruch Shraga
Rav of Givat Shapira
Head of Rabbinical courts
of the Jerusalem Rabbinat

ברוך שרגא
רב דגבעת שפירא
וראש אבות בתי הדין
רבנות ירושלים

ח"י כסלו תשע"ו

בס"ד

ב"ה ירושלים, כ"ה כסלו התשע"ו

הסכמה

הובאו לפני גיליונות הקונטרס הנפלא אשר חיבר כבוד האברך היקר והנעלה אוצר כלי חמדה מזכה הרבים יראת ה' היא אוצרו דורש טוב לעמו הרה"ג ר' שליט"א אשר נושא ונותן בענייני ביקור נשים אצל רופאים ושאר טיפולים פסיכולוגים לנשים אצל מטפלים וכיו"ב.

אשר כולו הולך וסובב בדיני צניעות הנשים, ומכשולים הרבים המצויים בימינו, שלצערנו הרב רבים וטובים אשר אינם יודעים את חומר האיסור נכשלים בדבר, וכמו שכתב והאריך בדיון זה אאמו"ר מרן הראש"ל רבנו **עובדיה יוסף** זצוק"ל בספרו הבהיר טהרת הבית ח"ב, ובפרט אצל רופאי נשים ששם נפרצות חומות הצניעות לאין שיעור ונעשה להן כהיתר, וכמו כן בטיפולים נפשיים אצל גברים שלצער הרב גורמים לאסונות והחרבת בתים ממש רח"ל.

בעברי בן בתריו ראיתי כי את הכל יפה עשה, ערך וליקט דברים המיוסדים על אדני פז, בדברי רבותינו הפוסקים ראשונים ואחרונים עד גדולי דורנו, בשפה ברורה ובבהירות נפלאה, בהוכחות ישירות ונכוחות איישר חיליה לאורייתא.

והנני לברך את הרב המחבר שליט"א שיזכה להפיץ מעינותיו חוצה, ויחבר עוד חיבורים נפלאים ומועילים לזכות את הרבים, להגדיל תורה ולהאדירה מתוך שלום ושלוה עושר וכבוד וכל טוב, אמן.

בברכת התורה

דוד יוסף

היה למראה עיני הקונטרס מעט הכמות ורב האיכות מעשה ידי אומן רב הפעלים פרו קודש הילולים הרב שליט"א אשר ליקט וקיבץ את דעתם של הפוסקים בענייני ביקור נשים אצל רופאים אשר מיראי ה' בתמימותם נכשלים בזה, בחושבם דאומן באומנתיה טריד דזה לא שייך ברופא נשים ודבר זה פרוץ בעוונותינו וכ"ש דיש להיזהר טובא מקבלת טיפולים פסיכולוגיים שהוא הרבה מסוכן מסתם רפואה.

ואשרי המחבר שמעורר את כל הלבבות הסומכים על משענת קנה רצוף.

ולא נצרכה אלא לברכה שחפץ ה' בידו יצלח להרבות גבולות הקדושה והשי"ת יערה רוח טהרה ממרום בביאת גוא"צ אמן.

ביקרא דאורייתא

2192

ברוך שרגא

תוכן הענינים

14	מבוא
17	פרק א'- דברי גדולי הפוסקים בענין גודל הזהירות הנצרכת בהליכת נשים לרופאים ובפרט רופאי נשים.
21	פרק ב'- דעת רבותינו גדולי הפוסקים בענין ההיתר של ב"עבידתיה טריד" בבדיקות הרופאים שאין לסמוך ע"ז כי אם במקום הכרח.
24	פרק ג'- ביאור הטעמים להוראת גדולי הפוסקים שלכתחילה אין לסמוך על ההיתר של בעבידתיה טריד עם היותו מבואר בדברי האחרונים.
29	פרק ד'- התנאים ההלכתיים המבוארים בתשובות גדולי הפוסקים להיתר לביקור נשים אצל רופא.
35	פרק ה'- דעת גדולי הפוסקים בענין טיפול פסיכולוגי פסיכיאטרי לנשים אצל אנשים ולהיפך.
43	פרק ו'- מכתבי הרבנים בענין ביקור נשים אצל רופא.
48	פרק ז'- מסוה הבושה.
50	פרק ח'- מי ירפא לך?
60	פרק ט'- מראה מקומות בענין הנ"ל.
69	פרק י'- נספח- דעת תורה של פוסקי זמננו בענין רחצה בים.

מבוא

כ' בשו"ת מנחת יצחק (ח"ז סי' ע"ג): "אמנם כל רואה יראה לעינים דאף שמנהג הנשים לילך לבדיקות הרופאים במיחושים שלהם יש על מה לסמוך אבל כמה גודל האחריות להנצל מאבזרייהו של גילוי עריות וכו' ובודאי יש לגדור גדר ולעמוד בפרץ". ע"ש.

ובשו"ת שבט הלוי (ח"ג סי' קפ"ו) כ': "אמנם פשוט דיש מקרים רבים ונכבדים שההליכה לרופא נשים מצוה וכו' ועכ"פ מכל הנ"ל שיש מקום גדול ומצוה גמורה לעורר ולהרעיש בזה". ועוד כ' שם (ח"ד סי' קס"ז): "ואין ספק שהנושא הזה הוא מהדברים שמצוה גדולה לעורר עליו ולפקח עורים"¹.

מטרת קונטרס זה היא להציע בפני הקורא דעת תורה של רבותינו גדולי הפוסקים² בכדי להעמיד דברים על דיוקם ולעורר על גודל הזהירות וכובד הראש הנצרכים בהליכה לרופאים³, שכן, בקל מאד אפשר לבא על ידי זה למכשול רח"ל, של איסורים החמורים שבתורה כמבואר להלן בדברי הפוסקים וחלילה להתיחס בקלות ראש לשאלה של חשש אביזרייהו דעריות שהוא איסור יهרג ואל יעבור לכל הדעות⁴, ועל כל אחד ללמוד היטב את ההלכה הפסוקה ע"י גדולי הפוסקים בזמננו שמפיהם אנו חיים ולא לסמוך על שמועות או על דברים הכתובים במקורות אחרים כמו ספרי "קיצורים" או הבנה שטחית של השו"ע ונושאי כליו⁵.

1 ומזקנים אתבונן, שמדבריהם (וכן מד' שאר הפוסקים שהובאו בקונטרס זה) נלמד שאין לחשוש שמא אם נעורר על הדבר, תבאנה נשים להחמיר יותר מדי שלא ללכת לרופא איש אפילו במקרה שיש היתר וגם מצוה בדבר, אלא, יש לפקוח עינים עוורות ולא למנוע טוב להולכים בתמים. ועל כיו"ב אחז"ל (ב"ב פט:): אריב"ז אוי לי אם אומר אוי לי אם לא אומר וכו' אמרה או לא אמרה? ארשר"י אמרה, ומהאי קרא אמרה כי ישרים דרכי ה' צדיקים ילכו בס.

2 ובכמה מקומות בקונטרס נכפלו מקצת הדברים בכדי להקל על הקורא.

3 וסמוך לסיום כתיבת קונטרס זה הגיעה לידי החוברת "הטוב שברופאים" וראיתי שבהרבה מקומות דברינו הם בסיגנון אחד ממש, ובכל זאת, לא נמנעתי מלהדפיס קונטרס זה מפני התועלת שבדבר.

4 ואף לד' הרמב"ן שסובר שקריבה לעריות מדרבנן. ע' בפ"ח.

5 ושמעתי מא' מגדולי ההוראה שאמר שמורה הוראה המורה לשואליו היתר ללכת לרופא באופנים

ולענין הלכה למעשה, תנאי ההיתר מבוארים היטב בי' הדברות בשבט הלוי ובמכתבי גדולי הפוסקים⁶ ובכל מקרה שלא נתבאר בפירוש יש לשאול רב מובהק הבקי בהלכות אלו.⁷

ובפתח השער ראוי להעתיק כאן את דברי הגר"א קוטלר בס' משנת אהרן (ח"ג):

"ומקום פה עמדי לעורר על ענין מכאיב ומבהיל שטועים בו רבים כי למרות כל מה שנתבאר לעיל בגודל הפצת קיום מצוה זו בכל ישראל יש רבים הנמנעים לדבר בזה מטעמי צניעות, שומו שמים! בדור פרוץ וירוד בכל העינים בהלבשה במרחצאות וכו' בריש גלי ולא יתבוששו ולדבר בעניני קדושה וצניעות זהו נגד הצניעות! היש לך הטעית היצר גדולה מזו? וחיוב מוחלט הוא לדבר בזה בפרהסיא בין מהבימה בין בשיעורים לחבורות ועם יחידים בכל מיני הסברה".

המצויות מאד בענין, ויבאר להם תנאי ההיתר המבוארים בפוסקי זמננו וכדלקמן, שלא תצא תקלה, חלילה, מתחת ידו.

6 לקמן פ"ו.

פרק א'

דברי גדולי הפוסקים בענין גודל הזהירות הנצרכת בהליכת נשים לרופאים ובפרט רופאי נשים:

הגרי"י קנייבסקי זצ"ל (הסטייפלער)

כ' הגרי"י קנייבסקי זצ"ל במכתב (ארחות רבינו ח"ד קצ"ד): "וכמעט שא"א כלל וכלל בזמננו לרופא לשמור את התורה והדבר קשה מאד מאד כי ראשית בבא אשה חולה צריכים להסתכל וליגע ולמשמש אפי' במקומות המכוסים וזה איסור דאורייתא כ"ש כשהיא אשת איש ונכרית ואפילו במקום סכנה קשה למצוא היתר ובפרט כשנמצאים רופאות נשים וגם אי אפשר להמלט מהרהור שהוא גם כן מדאורייתא וגם איסור יחוד הוא דאורייתא מלבד כמה איסורי דרבנן הרבה. וכ"ש בחולה שאין בה סכנה שאין שום היתר... והיתכן שרופא שפרנסתו מזה יחליט בעצמו בכל פעם לנכון גבול ההיתר והאיסור?!"

החזון איש זצ"ל

בכת"ק (בס' גנזי שערי ציון) השיב לשאלה בזה"ל: "שאלה: האם אישה יכולה לילך לרופא נשים או צריכה לילך לרופאה?
תשובת החזו"א: "בטח קשה להתיר".

ובפעם השניה שוב שאל: "כב' מרן שליט"א אמר לי פעם שקשה להקל בענין שאישה תלך להבדק אצל רופא. רציתי לשאול האם זה מטעם יחוד או מטעם ערוה והאם רק בבדיקת נשים או סתם בכל שאר הענינים?
תשובת החזו"א: "כמובן בכל ענינים".

(אמינותו של הכת"י הנ"ל אושרה ע"י הגר"ח קנייבסקי שליט"א)
וכן העיד הסטייפלער בשם החזו"א (ארחות רבינו ח"א שד"מ): "לענין טיפול רפואי באשה כשהיו שואלים את מרן החזו"א זצוק"ל אם אשה תלך לרופא גבר היה נוהג לשלוח לרופאה אשה".

הגרי"י וייס זצ"ל (מנחת יצחק)

כ' בשו"ת מנחת יצחק (ח"ז סי' ע"ג): "אמנם כל רואה יראה לעינים דאף שמנהג הנשים לילך לבדיקות הרופאים במיחושים שלהם יש על מה לסמוך אבל כמה גודל האחריות להנצל מאבזריהו של גילוי עריות דהרי יסודו של ההיתר הנ"ל בנוי על מה שאין הרופא והאישה מכוונים לשם תאוה וכו' רק לצורך רפואה והרופא באומנותו עוסק וכנ"ל דנודע בזה"ז גודל קלותם וחשדותם של הרבה רופאים וביותר אלו שעיקר התמחותם בענייני נשים ולבם גס בהם דבודאי יש לחוש שיעשה עמהם מישושים יותר מהצורך ונשים דעתם קלות יתרצו בזה". עוד כתב (שם): "ובנ"ד חוץ לדינא דאיסור יחוד גופא עוד בנ"ד הוא פשוטו כמשמעו שלא תיפול בפח דזוהמא והטומאה וכו' שבודאי בריקים ופוחזים כאשר הראה הנסיון אין בהם כדי סמיכה וכו' וכ"ז אף בנוגע לעיקרא דדינא מכ"ש אחרי אשר נודע התקלות הרבות והמכשלה הגדולה אשר גרם הפירצה הנוראה הזו ובודאי יש לגדור גדר ולעמוד בפרץ"ע"ש.

הגרי"י הלבשרשטאם אדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל (דברי יציב)

כ' בשו"ת דברי יציב (ליקוטים סי' קכ"ב): "הדבר פשוט שראוי לתקן בנ"ד ובפרט שהרופאים בזמננו רובם ככולם פרוצים בעריות וכו' בנ"ד בקריבה דעריות שאסור מן התורה (עי' ב"ש סי' כ' סק"א וש"ך יו"ד סי' קנ"ז סק"י) ואצלם אין זה אפילו בגדר תועבה ואדרבא לשחוק הוא בעיניהם בודאי צריך לעשות כל מה שאפשר כדי להתרחק". (ולעיל בסמוך כתבתי עוד מ"ש במשנ"ה בשמו).

הגר"צ אבא שאול זצ"ל

היה מורה לשואליו שלכתחילה בודאי אין ללכת לרופא נשים אא"כ יש צורך מיוחד במומחיות הרופא. וגם במקרה כזה, למי שהוחזקה אח"כ ג' פעמים שילדה בבריאות ובלא סיבוכים הורה שתחזור לרופאה. (מפי תלמידו הגר"ב שרגא שליט"א)

הגר"ח"פ שיינברג זצ"ל

כ' הגר"ח"פ שיינברג זצ"ל במכתב (קונטרס מכתבי הרבנים בענין ביקור נשים אצל רופא): "לכב' הרה"ג ר'... שליט"א ממזכי הרבים... במענה לשאלתך הדברים פשוטים וכך אני מורה לכל מי שבא לשאול אותי דבר ה' זו הלכה שאשה צריכה לעבור בדיקות או טיפול רפואי חייבת היא לעשות דברים אלו ע"י רופאה לא ע"י רופא והמכשולים גדולים כאשר אין עושים כן ה' ירחם (אלא א"כ הדבר נוגע לענין של פיקוח נפש, וצריך לשאול לרב בכל מקרה יוצא דופן)".

חיים פינחס שיינברג"

הגר"מ קליין זצ"ל (משנה הלכות)

כ' בשו"ת משנה הלכות (ח"ד סי' ק"י): "שהגם שהתירו ללכת אשה לרופא איש ויש לזה הרבה היתרים ומיהו יש להזהיר שפשוט שאם יש רופאה אישה שיכולה ויודעת האומנות כמו איש לא תלך אלא לרופאה אישה והרבה כתבתי מזה בספרי, ופעם שמעתי שבא אברך א' לפני כ"ק אדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל ושאל כי היות ויש לו רופא איש שרוצה לטפל עם לידת אשתו בעד אלפיים דאללאר ויש לו אישה שמבקשת אלפיים ושלש מאות איזה מהם יקח? והשיב לו כ"ק האדמו"ר זצוקללה"ה תגיד לי אם מישהו בא ומבקש שתעמוד אשתך ערומה כמה פעמים בפני איש או שתשלם ותפטר מה שהוא כמה היית משלם שלא תעמוד אשתך בפני איש ולא ימשמש בה, אמר לו תבין מעצמך שהרי רופא אינו טוב משאר איש ועוד גרוע הוא, אם אין לך רופא אישה אז אין ברירה אבל היכא שיש ברירה ודאי אין ליקח רופא איש והבן"עכ"ל.

ובספרו בית רחל כ': " והגם שאמרו אומן באומנותיה טרוד, אבל המציאות מעיד שבעונ"ה שרוב מן הרופאים מושחתים הם ואפי' רוב העולם וכו' ובפרט הרופאים והיחתה אדם אש בחיקו ובגדיו לא תשרפנה?".

הגר"ע יוסף זצ"ל

כ' בס' טהרת הבית (ח"ב עמ' רכ"ב): "נשים שהן בהריון ההולכות להבדק מדי פעם בפעם בתקופת הריון אצל רופא גבר להווכח בהתפתחות העובר

מנהג מכוער הוא ואין רוח חכמים נוחה מהן והרי יוכלו להבדק אצל רופאות וכו' ומצוה לפרסם הדברים ולהשפיע על בנות ישראל להמנע מכך ולא יזלזלו בכבודן ובצניעותן וכו'."

הגר"ש ואזנר זצ"ל (שבט הלוי)

כ' בשו"ת שבט הלוי (ח"ג סי' קפ"ו): "לעצם הענין שהעיר כ"ת בצדק לעמוד על משמר צניעות בנות ישראל המרבים ללכת לרופאים פורקי עול והם עושים כל מיני משמושים לצורך ושלא לצורך ויש חשש איסור קריבה דאשת איש ומרגילים עצמם להסיר מסוה הבושה ורופאי אליל אלה חשודים על העריות ולבם גס בנשים ופרצה קוראת לגנב-הנה מה נאמר ומה נדבר כל דברי כ"ת דברי אלקים חיים המה ובודאי עלינו להזהיר ולהתריע על זה וכו' וכן ריבוי ההליכה לרופאי נשים בימי עיבורן ולמשמש בא"א שלא לצורך וכו' הוא מהדברים שפורצים לאו דאורייתא ואין להם יסוד להיתר ובמשך עשרות שנים למדתי והרגשתי בנסיון שלם שיש לחששות הנ"ל רגליים לדבר ואומדנא דמוכח ואשים מחסום לפי שלא לדבר פרטות בזה, אמנם פשוט דיש מקרים רבים ונכבדים שההליכה לרופא נשים מצוה והנסיון בזה כמאה עדים והוא מהדברים המסורים ללב ועכ"פ מכל הנ"ל שיש מקום גדול ומצוה גמורה לעורר ולהרעיש בזה".

הגר"מ שטרנבוך שליט"א (תשובות והנהגות)

כ' בשו"ת תשובות והנהגות (ח"א סי' ק"מ): "דמצוי כהיום שרופאים מאריכים בבדיקות שלא לצורך ומגזימים שתחזור ותבוא וכו' ונכשלים באיסור קריבה אל העריות ובאיסורים חמורים מאד שברופאים היום לא שייך בעבדייתיהו טריד שמוחזקים בפריצות רח"ל".

הגר"נ קרליץ שליט"א

כ' בס' חוט השני (עמ' כ"ט): "שבזמננו שמצוי רופאים פרוצים ומתנהגים בדרך חיבה ואף האישה נכשלת בזה יש להקפיד ללכת דוקא לרופאה".

פרק ב'

דעת רבותינו גדולי הפוסקים בענין ההיתר של ב"עבידתיה טריד" בבדיקות הרופאים שאינו היתר גורף כלל ובכל מצב, אלא לכתחילה יש ללכת לרופאה אישה ורק בדוחק התירו ברופא איש במקום שיש הכרח:

כן מפורש במכתב גדולי הפוסקים (מובא לקמן בפ"ו) ביניהם הגר"ש ואזנר, הגר"ש אויערבאך, הגר"ע אויערבאך, הגר"ש עמאר, הגר"ש בעדני והגר"י זילברשטיין שליט"א והגר"ע יוסף, הגר"ח"פ שיינברג ועוד: "בכל מקרה המחייב בדיקה ע"י הסתכלות ונגיעה במקומות המכוסים של האישה (כגון: בעיות אורטופדיות, בעיות עור, בדיקת ריאות, בדיקת בלוטות, מסאז', צילומים, אולטראסאונד וכדו') יש להקפיד ללכת לרופאה אישה דוקא! ואם אין רופאה אלא רק רופא או שהמחלה דורשת ללכת לרופא מומחה מסוים - והרופא הגון ולא פרוץ-מותר.... גם בבדיקות הנצרכות כתוצאה מהפרעות במהלך הריון (כאבים לא שגרתיים, דם וכדו') - יש לכתחילה ללכת לרופאה. ואם צריך רופא מומחה יותר-אין בידינו לאסור במקום הצורך." ע"ש עוד.

וכ"כ בשיעורי שבט הלוי (עמ' רע"ח): "כל שיש רופאה אפילו בשכר אין ללכת אצל רופא אפילו בחינם ועל כל פנים אפילו אם הרופא מומחה יותר אין ללכת אצלו שלא לצורך גמור".

וכ"כ בס' טהרת הבית (ח"ב עמ' רכ"ב): "ודע שאף שהסכימו האחרונים לדברי הש"כ וכו' שהרופא במלאכתו הוא עוסק וכו' פשוט שזהו דוקא במקום כאב וחולי, ובמקום שאין שם רופאה הבקיה בדבר ובדלית ברירה התירו להסתמך על הטעם הנ"ל ולהבדק אצל רופא מומחה וכו'." ע"ש.

וכ"כ בשו"ת באר משה (ח"ג סי' קנ"ב אות ט"ו): ואף שהבנין ציון (סי' ע"ה) כ' שהרופא במלאכתו הוא עוסק מובן מאליו כמה טעם חלוש הוא זה ובפרט אצל הרופאים של זמננו הרחוקים מיראת שמים, אך גם לדבריו חלילה להקל בכל מיחוש קל " .

וכ"כ הגר"פ שיינברג זצ"ל במכתב: "הדברים פשוטים וכך אני מורה לכל השואל אותי דבר ה' זו הלכה שאשה שצריכה לעבור בדיקות או טיפול רפואי חייבת היא לעשות דברים אלו ע"י רופאה ולא ע"י רופא והמכשולים גדולים וכו' (אא"כ הדבר נוגע לענין של פיקוח נפש, וצריך לשאול לרב בכל מקרה יוצא דופן)".

וכן העיד הסטייפלער בשם החזו"א (ארחות רבינו ח"א שד"מ): "לענין טיפול רפואי באשה כשהיו שואלים את מרן החזו"א צוק"ל אם אשה תלך לרופא גבר היה נוהג לשלוח לרופאה אשה". וע"ע מ"ש בפי' הקודם ד' החזו"א בתשובה.

והגר"י פ"ישר, הגר"מ בראנדסדורפר, הגר"מ הלברשטאם ועוד במכתב מהבד"צ העדה החרדית (מובא לקמן בפ"ד): "היות ושמענו שנשים הזקוקות לטיפול ובדיקות רפואיות נבדקות בלא לבוש ע"י רופאים גברים עצם הדבר הוא איסור חמור וכו' ואם אשה נאלצת לילך לרופא מומחה וכו' לא תלך לבדה וכו'".

וכ"כ הגר"נ נוסבוים במכתב בשם גדולי הדור: "עכ"פ ששמעתי מגדולי הדור שאשה חייבת להתרפאות אך ורק אצל אישה (אא"כ במקום חשש סכנה ואין רופא אחר המומחה לזה ... ע"כ אצטרף לקריאה החשובה של גדולי הדור שליט"א שבדאי צריך וראוי להיזהר עד מאד להימנע כמה שאפשר ממה שנפרץ שנשים מבקרות אצל רופאים אנשים ואינן נזהרות כלל מהנהגה של צניעות " .

ובאמת שכל הנ"ל הם דברים פשוטים מאד שהרי מפורש אמרו חז"ל –הרחק מן הכיעור והדומה לו (חולין מד:) והיכא דאיכא דרכא אחרינא והולך באותה שיש בה חשש מכשול או דבר כיעור הלא רשע מקרי משום דהיה לו להרחיק מן

הכיעור וכמ"ש רשב"ם (ב"ב נו: ד"ה רשע). ע"ש. והתם איירי אפי' בענין שעוצם עיניו מראות ברע ולא יבא לידי מכשול וג"כ אינו מכשיל אחרים וכ"ש בענינו שיש כאן הסתכלות ונגיעות במקומות הצנועים שהדבר מכוער ואע"פ שהכוונה אינה לעבירה ח"ו ולא נחשדו בנו"י חלילה בפריצות מ"מ ודאי שבדיקות אלו יש בהם מאד מן הכיעור כל שאין הכרח בדבר וכגון שאפשר להבדק אצל רופאה ואם אינו מרחיק עצמו ח"ו רשע מקרי.

ועוד דאפילו במתה אחז"ל (יו"ד שני"ב ס"ג) האיש אינו כורך ומקשר האישה ומשום הרהור (כמ"ש הש"כ שם) ואע"ג דבעבדתיה טריד והגם שמתעסק בהכנתה לקבורה ואין לך זכרון יום המיתה יותר גדול מזה אפי"ה אסרו זאת משום שנוגע ורואה גוף האישה במקומות המכוסים וא"א שלא יבא לידי הרהור וכ"ש בענינו שהמדובר באישה חיה ולפעמים מקושטת בבגדי צבעונין או תכשיט וגם רופאי זמננו רובם ככולם מושחתים ופרוצים וכמ"ש פוסקי זמננו וגם נודע המכשלות הרבות שנגרמו מפרצה זו הקוראת לגנב, שבלא הכרח חלילה להתיר ולא עלה על לב שום פוסק מעולם להתיר זאת. ולפי כל הנ"ל מאד יש לתמוה עמ"ש באיזה ספר קיצורים כאילו יש היתר לכתחילה לד' איזה פוסקים שאישה תלך לרופא בכל מיני בדיקות במקומות המכוסים אף בלא הכרח גמור **ופשוט שאין לסמוך על זה**.

פרק ג'

ביאור הטעמים להוראת גדולי הפוסקים שלכתחילה אין לסמוך על ההיתר של בעבדותיה טריד בבדיקות הרופאים ואע"פ שהוא מבואר בד' האחרונים:

(א) ברופאי זמננו קשה לומר דבעבדותיה טריד-

כמ"ש בשבט הלוי (ח"ג סי' קפ"ו): "ורופאי אליל אלו חשודים על העריות ולבם גס בנשים ופרצה קוראת לגנב". וע"ע שם (ח"ד סי' קס"ז). שכי' דברופאי זמננו בד"כ ליתא לסברא דבאומנותו עוסק אם הוא במקום דלא שכיחי רבים אע"פ שאינו יחוד ממש. ע"ש.

וכ"כ במשמרת הטהרה (עמ' שס"ז) בשם החזו"א בתשובה: "דבודאי בזמננו לא שייך לומר בעבדותיהו טרידי דפריצי".

וכ"כ עוד (שם) בשם הגר"י אלשיב שאמר לו שברופאי זמננו לא שייך בעבדותיה טריד.

וכ"כ בשו"ת תשובות והנהגות (ח"א סי' ק"מ): "שברופאים כהיום לא שייך בעבדותיהו טריד שמוחזקים בפריצות רח"ל". עוד כ' (שם ח"ד סי' ר"ג): "שמצוי מאד שהרופא הוא פרוץ אם לא במעשים עכ"פ בדיבור ויכול להזיק להם אח"כ".

וכ"כ בשו"ת משנה הלכות (ח"ז סי' רל"ב): "וכמה פעמים הוא בכלל אביזריהו דגילוי עריות שהוא בכלל יהרג ואל יעבור ובפרט רופאי זמננו שרובם ככולם הם מושחתים בטבעם ועלולים על כל מיני פסלנות ורשע".

ובשו"ת מנחת יצחק (ח"ז סי' ע"ג): "דנודע בזה"ז גודל קלותם וחשדותם של הרבה רופאים וביותר אלו שעיקר התמחותם בעניני נשים ולבם גס בהם דבודאי יש לחוש שיעשה עמהם מישושים יותר מהצורך ונשים דעתם קלות יתרצו בזה".

ובמכתב הגרא"י אולמאן (קונטרס מכתבי הרבנים) כ': "ונודע לי אחרי בירור שיש רופאים המוחזקים וידועים ליראי חטא מרבים אעפ"כ עוברים בזדון לב על לאו דאורייתא של ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם ובכל מקרה ומיחוש קטן דורשים מהמבקרות לגלות את עצמן שלא לצורך".

(ב) מאחר שנתברר במציאות שיש בענין הנ"ל מכשולים גדולים ועצומים בודאי יש לעשות כל טעדיקי לצמצם במציאות ההיתר שאישה תבדק ע"י רופא כיון שהוא פתח למכשלות הנ"ל-

כ' בשו"ת מנחת יצחק (ח"ז סי' ע"ג): "שאלה ע"ד אשר נתפשט מאד בזה"ז הביקורת נשים אצל רופאים וכו' ובעוה"ר הביא לכמה תוצאות מבהילות ונוראות וכו' וגודל הקלות של הרופאים החשודים על עריות וכו' ובודאי יש לגדור גדר ולעמוד בפרץ".

עוד כ' שם: "עוד כתב (שם): "ובנ"ד חוץ לדינא דאיסור יחוד גופא עוד בנ"ד הוא פשוטו כמשמעו שלא תיפול בפח דזוהמא והטומאה וכו' שבודאי בריקים ופוחזים כאשר הראה הנסיון אין בהם כדי סמיכה וכו' וכ"ז אף בנוגע לעיקרא דדינא מכ"ש אחרי אשר נודע התקלות הרבות והמכשלה הגדולה אשר גרם הפירצה הנוראה הזו ובודאי יש לגדור גדר ולעמוד בפרץ". ע"ש.

ובשבט הלוי (ח"ג סי' קפ"ו) כ': "וכן רבוי ההליכה לרופאי נשים לבדיקות בימי עיבורן ולמשמש באשת איש שלא לצורך הוא מהדברים שפורצים לאו דאורייתא ואין להם יסוד להיתר ובמשך עשרות שנים למדתי והרגשתי בנסיון שלם שיש לחששות הנ"ל רגלים לדבר ואשים מחסום לפי שלא לדבר פרטות בזה".

ובשו"ת באר משה (ח"ד סי' קי"ח אות י"ד) כ': "וכבר שמענו דברים מבוהלים גבי הנשים המניחות עצמן לפני הרופא שיבדוק בא"מ".

וע"ע בפרק הקודם מ"ש בשם הגר"ח"פ שיינברג ובקונטרס "מכתבי הרבנים בענין ביקור נשים אצל רופא" כתב קצת מעשים שהיו וגם כמה ממחברי זמננו כתבו מזה, ולנו ידוע על הרבה מקרים מזעזעים שהיו והם, לצערנו, מעשים שבכל יום, כידוע היטב למי שמכיר את המציאות מקרוב עד שלא יאומן כי יסופר גודל החוצפה והעזות של רופאים בזמננו ורבות מאד התלונות שמתקבלות מנשים אצל הגופים השייכים לנושא וא"א לפרט מטעמים המובנים.

ג) בזמננו מצויות נשים רופאות מומחיות רבות מה שלא היה בזמן האחרונים הנ"ל ובמקרים רבים איכא דרכא אחרת.

הנה זה פשוט שמה שכתבו הש"כ ועוד אחרונים להתיר כל מיני בדיקות לנשים ע"י רופא ולא כתבו שלכתחילה יש ללכת לרופאה כמו שהסכימו כל פוסקי זמננו הוא מפני שבזמנם לא היו במציאות כלל רופאות נשים אבל בזמננו ישנן רופאות רבות מומחיות ובפרט בתחום רפואת נשים.

וכ"כ בשו"ת באר משה (ח"ד, קי"ח, י"ד): "דעתה שישנן רופאות בודאי החובה מוטלת על כל בעל ובעל שיראה שאשתו תלך לרופאה ולא לרופא היכא דאפשר".

וכ"כ הגר"מ קליין בס' בית רחל: "גם בנשים שהן בהריון וצריכין לרופא אם אפשר יקחו להן רופאה אשה שישנם כהיום הרבה נשים וכו'".
וכיו"ב בשו"ת משנה הלכות (ח"ז סי' רל"ב): "לפענ"ד היה ראוי להציע לפני גדולי התורה ומנהיגי הקהילות וכו' שינהיגו שם שיהיו נשים מילדות ובה"ז נמצאות נשים בקיאות רופאות שיודעות בטוב אומנות זו וכו'".

וכ"כ לקמן בפ"ו בשם הגרמ"צ פישר.

ד) אף לד' הש"כ והכו"פ שכתבו לסמוך על סברת בעבדיתיה טריד בבדיקות הרופאים, מ"מ הוא טעם קלוש ואף הם ז"ל לא כתבו לסמוך ע"ז אלא מדוחק ובלית ברירה במקום שיש הכרח שהרי אף אם הרופא אינו מכוין לתאווה מ"מ לא ימלט מהרהור עבירה.

זה פשוט, שהרי ההיתר דבעבדיתיה טריד במקורו בגמ' ע"ז (כ): נאמר לגבי מתקן בגדי אישה ומרביע בהמות שמכנים כמכחול בשפופרת ועל זה אמרו דלא חיישינן להרהור שע"י שמתעסק בהרבעת בהמות יזכור ויעלה על לבו הרהור ביאת אישה כמ"ש רש"י שם מפני שלבו על מלאכתו ושוכח בהרהור. עכ"ל. ובודאי שבעניננו כשממשש בגוף האישה וכ"ש במקומות המכוסים וק"ו בא"מ ולפעמים גם מסתכל שם שאפי' אם יהיה צדיק גמור ואף שהוא מכוון לצורך רפואה אפשר אש בנעורת ולא תהבהב? וא"א כלל שלא יבא לידי הרהור על כל פנים והדברים פשוטים עד מאד.

וכמ"ש הסטייפלער במכתב (קריינא דאגרתא קס"ג): "כי לא ימלט שאיש צעיר יגע באשה ולא יגרום לו איזו הרגשת הנאה מעריות רח"ל". וק"ו בעניננו וברופאי זמננו וכנ"ל.

וכ"כ הסטייפלער במכתב אחר (ארחות רבינו ח"ד קצ"ד): "ואפילו במקום סכנה קשה למצוא היתר וכו' וגם אי אפשר להמלט מהרהור שהוא גם כן מדאורייתא וגם איסור יחוד הוא דאורייתא מלבד כמה איסורי דרבנן הרבה".

וכ"כ בשו"ת בנין ציון (סי' ע"ה): "שלפענ"ד כל רופא ירא אלקים טוב עושה מלהרחיק מלידל במקום שיש אחר שעכ"פ מכוער הדבר ויבא לידי הרהור".

וע"ע מ"ש בזה לעיל ספ"ב.

ה) לדעת רוב גדולי האחרונים לדעת הב"י לא שייך כלל הסברא דבעבדיתיה טריד בבדיקות הרופאים ובודאי ראוי לחוש לדבריהם היכא דאפשר.

לדעת הלבוש סי' קצ"ה (ס"ב, סי"ז), הש"כ (שם סק"כ), הכרתי ופלתי, הסדרי טהרה, הבית שמואל (סי' כ') ובהגר"א מרן הב"י לא ס"ל כלל שיהא שייך לומר בעבדיתיה טריד בשום ענין כשנוגע בגוף האישה ואוסר בהחלט אפילו מישוש הדופק בעלמא ואפי' במקום חולי ואין חילוק בין אשתו נדה לשאר עריות (ודלא כמ"ש בתורת השלמים בדעת הב"י) ואפילו במקום פיקוח נפש לד' הלבוש, הגר"א והנודע ביהודה (תנינא סי' קכ"ב) וכ"כ בס' בדי השולחן

פרק ד'

התנאים ההלכתיים שנתבארו בפוסקי זמננו להיתר ביקור נשים אצל רופא :

(א) שלא יהיה הרופא מוחזק בפריצות שאם הוא פרוץ
אין היתר כלל.

כ"ב בשו"ת מנחת יצחק (ח"ז סי' ע"ג): "דבודאי יש לחוש שיעשה עמהם
מישויים יותר מהצורך אלא שבמקום סכנה או מיחוש שיבא לידי סכנה
יש לצרף מ"ש בשו"ת הרדב"ז וכו' ופשיטא דכל זה ברופאים שלא אתחזק
בהו איסורא שהביא לתוצאות נוראות ר"ל".

וכ"ב בשו"ת שבט הלוי (ח"ד סי' קס"ז): "לא לבקר כלל אצל רופא המוחזק
בפריצות וחשוד מפורסם על העריות".

וכ"ב בס' חוט השני (עמ' ס"ג): "במקום שאין חשש פיקוח נפש צריכים
להקפיד לילך דוקא לרופאה ואם הרופא מתנהג בפריצות אפי' במקום
פיקוח נפש אסור
אם אין בעלה עמה ואם בעלה עמה ספק אם מותר אפי' במקום פיקוח נ"י".

וכ"ב בשו"ת תשובות והנהגות (ח"א סי' ק"מ): "שברופאים כהיום ל"ש
בעבדותיהו טרידי שמוחזקים בפריצות רח"ל מלבד כמה יחידי סגולה ולכן
צריך ג"כ לברר על הרופא אם מתנהג כראוי ועוסק רק כפי הצורך לרפאותה".

ובשיעורי שבט הלוי, השו"ע אוסר אפילו במקום פיקוח נפש משום דס"ל שהוא
בכלל אביזריהו דעריות דאמרי' בהו יהרג ואל יעבור וכמ"ש בס' קנ"ז בהג"ה
ובש"כ שם ואע"פ שהא נגיעה שלא בדרך תאוה אבל בערוך השולחן, בשו"ת
זרע אמת ובשו"ת תורה לשמה (סי' תצ"ז) ס"ל דהשו"ע מיקל עכ"פ במקום
פיקוח נפש אבל במקום שאין פיקוח נ"י מודים שאוסר.

והיוצא מזה למעשה שאע"פ שהמנהג להקל דלא כהשיטה הזו מ"מ כל שאין
הכרח בודאי ראוי לחוש לדי מרן הב"י לפי הבנת גדולי האחרונים הנ"ל בשאלה
חמורה כ"כ שלדעת הב"י הוא איסור חשש אבזריהו דעריות.

וע' במכתבי הגר"פ שיינברג והסטייפלער זצ"ל שנראה שנקטו להל' שרק
במקום פיקוח נפש מותר. (לעיל פ"א).

(ב) דוקא במקום חשש סכנה ועכ"פ חולי וכד' אבל במיחוש ובדיקה שגרתית אין היתר.

כ"ב במכתב מהגר"ש ואזנר, הגר"ש אויערבאך, הגר"ע אויערבאך, הגר"ש בעדני שליט"א ועוד רבנים והגר"ע יוסף והגר"פ שיינברג זצ"ל (לקמן פ"ה).

וכ"כ במכתב שפורסם עתה בחתימת גדולי הרבנים בדורנו (שם).

וכ"כ בס' טהרת הבית (ח"ב עמ' רכ"ב): "פשוט שההיתר הנ"ל הוא דוקא במקום כאב וחולי וכו' אבל כשאין הדבר נחוץ כ"כ אלא מיחוש בעלמא שאפשר להתגבר עליו אין להקל בזה כלל וכו' לפיכך נשים שהן בהריון והולכות להבדק מדי פעם בפעם אצל רופא גבר להוכיח בהתפתחות העובר מנהג רע הוא ואין רוח חכמים נוחה מהן וכו' ומצוה לפרסם הדברים ולהשפיע על בנות ישראל להמנע מכך".

וכ"כ בשו"ת באר משה (ח"ג סי' קנ"ב אות ט"ו): "ורע עלי המעשה שכל אישה צעירה שמרגישה מיחוש קל הולכת מיד לרופא כדי שיבדקנה בא"מ בגי"ע בכל מיני אופנים שונים ואף שהבנ"צ כ' וכו' אך גם לדבריו חלילה להקל בכל מיחוש קל ומעיד אני עלי שמים וארץ שפעמים רבות עלה בידי להשפיע על כמה נשים להמנע מכך ע"פ מה שהסברתי לבעליהן חומר האיסור ושמעו בקולי ותלי"ת שמעו לקולי והכל הלך למישרים".

עוד כ' שם (ח"ג סי' קי"ח אות י"ד): "שמוכרחים לזעוק על הנשים שלנו במה שנתפסו מפטפוטי מילי בעלמא של הרופאים שלנו וכו' לקיים מצוות הרופאים ולא ידענא מי התיר להן דבר זה לילך לרופא זכר בלי שום אונס מיחוש רק בשביל בדיקה בעלמא וכדי בזיון וקצף".

ובשו"ת שבט הלוי (ח"ד סי' קס"ז) כ' להוכיח דבמקום דלא שכיחי רבים אע"פ שאינו יחוד ממש ליתא להיתר דבאומנותו עוסק ברופאי זמננו וצידד לאסור אם לא במוחזק לירא אלקים וסיים שם בזה"ל: "ומובן שלא באתי לאסור בכלל ההליכה אצל הרופאים לצורך גדול אפי' מחשש ספק פיקוח נפש, זה אין בכחנו לגזור, רק מאד צריך להזהר וכו'". משמע שלא התיר רק בחשש ספק פיקוח נפש ועכ"פ רק במקום צורך גדול והכרח כמ"ש שם

אח"כ בעשרת הדברות שלו (הובא לקמן ספ"ה). ע"ש.

ולד' הסטייפלער במכתב והגר"פ שיינברג (לעיל פ"א) ההיתר הוא דוקא במקום פיקוח נפש וכ"כ בס' חוט השני: "במקום שאין חשש פיקוח נפש צריכים להקפיד ללכת דוקא לרופאה".

(ג) דוקא כשאין רופאה הבקיה בדבר.

כ"כ במכתב גדולי הדור הנ"ל ובמכתב האחרון מגדולי הרבנים.

וכ"כ בשו"ת שבט הלוי (ח"ד סי' קס"ז): "לבחור אם אפשר באישה רופאת נשים ורק אם אי אפשר באישה וגם שהאיש הרופא מומחה יותר אין בידינו לאסור".

וכ"כ בשיעורי שבה"ל (עמ' רע"ח): "כל שיש רופאה אפילו בשכר אין ללכת אצל רופא אפי' בחינם"¹.

וכ"כ בטהרת הבית (ח"ב עמ' רכ"ב): "ובמקום שאין רופאה הבקיה בדבר ובדלית ברירה התירו לאישה להסתמך על הטעם הנ"ל".

וכ"כ במכתב הגר"פ שיינברג זצ"ל (לעיל פ"א).

וכ"כ הגר"מ קליין בבית רחל (עמ' לא): "גם בנשים שהן בהריון וצריכין לרופא אם אפשר יקחו להן רופאה אשה שישנם כהיום הרבה נשים".

1 וזה לא כמו שכתב באחד מספרי הקיצורים ש"אם ההוצאות אצל הרופא גדולות יותר מאצל הרופאה נחלקו בזה רבני זמננו" ובאמת שהודה בפנינו שהרבנים המתירים שציון אינם בני סמכא להוראה ושלכן דקדק לכתוב בלשון 'רבני' זמננו ולא פוסקי זמננו. ומה מאד יש לתמוה על מה שראיתי בספר קיצורים אחר שהמציא קולא גדולה ש"אם הרופא מתנהג בעדינות יותר מהרופאה מותר לילך לרופא' ודבר ידוע הוא שבד"כ הרופא עדין יותר (ולא לחינם) וא"כ, לדבריו לעולם מותר לכתחילה ללכת לרופא וחלילה לסמוך על דבריו נגד דעת כל רבותינו.

ועמ"ש לעיל פ"ב מה שהעיד הסטייפלער בשם החזו"א שהיה נוהג לשלוח לרופאה.

ד) להקפיד לשמור על הצניעות שלא לגלות יותר מהצורך
אלא רק מה שמוכרחים ואפילו אם הרופא דורש זאת
אין לשמוע לו וק"ו להזהר מבדיקות שהן מיותרות
לגמרי וכמו כן לא להאריך בדיבור עם הרופא רק מה
שנצרך ביותר.

כ"ב במכתב גדולי הדור הנ"ל ובמכתב האחרון מגדולי הרבנים.

וכ"כ בשו"ת שבט הלוי (ח"ד סי' קס"ז): "שלא להאריך בשיחה עם הרופא בשעת הטיפול ולא אח"כ אלא מה שנוגע להצורך ביותר".

וכ"כ במכתב מהגר"נ קרליץ, הגר"י אדלשטיין, הגר"י סילמן, והגר"פ שריבר (הובא בקונטרס "מכתבי הרבנים בענין ביקור נשים אצל רופא"): "תוה"ק תורת חיים היא ומזהירה אותנו להרחיק מן העריות, להקפיד על כללי צניעות ולהזהר מהכשלה ואיסור לפני עור גם בביקור אצל רופא. וכו' אסור להיות גלויות גוף לפניו בלא צורך והכרח רפואי. כאשר יש הכרח לגלות מקומות החייבים כיסוי, יש להזהר לגלות רק את מקום המחלה בצמצום ולא לחשוף את כל שאר הגוף מסביב. ומכ"ש שאסור לגעת בה בלא הכרח רפואי ולא להאריך עמו בשיחה שאינה לצורך הרפואה וכו'".

ה) ללכת בלוי'ת אשה כשרה או שתלך עם בעלה.

כ"כ בשו"ת מנחת יצחק (שם): "נראה למעשה, היכא דאשה מוכרחת ללכת לביקורת של רופא איש, אם אפשר שבעלה ילך עמה, ויהיה בחדר הסמוך לחדר הביקור והפתח פתוח, בודאי היה טוב ונכון, אבל אין זה באפשרות בכל פעם, ובפרט לאיש חרד ות"ח לילך למקום שמתקבצים שם נשים לטיפול הרופאים,

תלך עמה פנימה בחדר הביקור אי' מהנשים המבוארים בשו"ע (אה"ע כ"ב ס"י), ואם אי"א תלך עמה פנימה כנ"ל אישה שבעלה בעיר וכו' ". ע"ש.

וכ"כ בשו"ת תשובות והנהגות (ח"א סי' ק"מ): "שאלה: אם מותר לאשה ללכת לרופא בעניני נשים. - נראה שיש ליזהר בזה מאד ומצוי רופאים שממשמשים באשה שלא לצורך ונהנין בכך, ואני מזהיר תמיד שצריך מישהו בחדר ירא שמים לא מפני איסור יחוד דוקא אלא מפני שאז מירתת ומתנהג עמה כמו שצריך וכו' והרבה פעמים אמרתי לבני תורה "ביטולה של תורה זהו קיומה" וראוי לבטל תורה שאשתו לא תלך לבד לרופא נשים, רק הוא חייב ללוותה כשאין באפשרותה בשום אופן למצוא אחר. ובבני תורה יש ליזהר מאד שלומדים ממנו היאך להתנהג".

וכ"כ עוד שם (ח"ד סי' ר"ג): "ויזהר הבעל שילך עם האישה לרופא ולא תלך לבד, שמצוי מאד שהרופא הוא פרוץ וכו' ואף שהבעל טרוד במלאכתו או בלימודו כדאי לו וצריך להבטל מעסקיו וכו'".

וכ"כ עוד שם (ח"ה סי' של"א): "ובלא"ה חייבים ללוותה כדי למנוע מהרופא להראות לה חיבה ולנגוע נגיעות של חיבה שזהו איסור חמור של קריבה לעריות ועל כן יש לבעל ללוות את אשתו ולהיות בחדר בשעה שהרופא בודק אותה ויתעקשו שכך רצונם² וכו' ואם אינו יכול עכ"פ אמה או אחותה תהא עמה בחדר כדי שלא יבואו לידי איסור".³

2 כי בקונטרס מכתבי הרבנים בענין הנ"ל: "נתבקשנו בשם מרן הגאון הגרש"ה ואזנר להדגיש שהיום ע"פ חוק זכויות החולה 1996 (ספר החוקים 1591 כ"ג אייר תשנ"ו עמ' 327-336) אי שמירה על צנעת הפרט מהווה עבירה פלילית! וחובה על המטפל לשמור על כבודו ופרטיותו של המטופל בעיקר בתחום רפואת הנשים (כולל סגירת וילונות והסתרת הנבדקת בזמן בדיקה ומניעת אי נוחות בחשיפה ממושכת וכד') (ומומלץ על ידם שאשה נוספת תתלווה למטופלת ותעמוד לצידה כל משך זמן הטיפול".

3 ואמנם בשו"ת שבט הלוי (ח"ד סי' קס"ד) כי: "דעתי יותר נוטה שאין זה מן הנכון כ"כ שילוח אותה בעלה וימתין לה בחדר המתנה לשבת שם עם נשים פרוצות כרגיל במקומות אלו ותקנתו בזה קלקלתו" אבל אח"כ כי (ח"ז סי' קצ"ח) בתשובה לאדמו"ר מזוטשקא הגה"צ רי"צ רזנבוים: "מ"מ מעולם לא אמרתי קבלו דעתי ואם דעת כ"ק שליט"א אחרת וכן דעת שאר הרבנים הגדולים שחתמו על הכרזת החשוב ובפרט ידי"ג הגאון בעל מנח"י שליט"א (זצ"ל) הריני מבטל דעתי לכתוב כמו שהציע כתי"ר שליט"א דהיינו אחרי הוילון אבל עצה טובה קמ"ל וכו' שעכ"פ לרמז שאם זה ג"כ בלתי אפשרי לעשות עכ"פ כעצתי בתשובה שם ע"ש. הרי שמסקנתו כדעת שאר הרבנים שלכתחילה צריך שהבעל יהיה עם אשתו בתוך חדר הטיפול מאחרי הוילון אלא שיש לרמז שכשא"א שהבעל יכנס לא יסגרו הדלת ועכ"פ לא לנעול במפתח.

פרק ה'

דעת גדולי הפוסקים בענין טיפול פסיכולוגי\ פסיכיאטרי לנשים אצל אנשים ולהיפך⁵.

טיפול פסיכולוגי בנשים

הטיפול באנשים הסובלים נפשית נחוץ להם מאד, ויש לזה רופאים פסיכיאטרים המרפאים ע"י תרופות אחרי שרואים את החולה ושומעים ומבחינים אותו. וגם פסיכולוגים המרפאים ע"י שיחות עמו. הטיפול יכול להצליח רק בעזר השי"ת ובתפלה, אם הוא ע"פ התורה וההלכה. ללא תערובת גירוי היצה"ר למין, ונעשה ע"י איש לאיש, וע"י אישה לאישה. - לאפוקי מהנעשה להיפך בעולם הנכרי והחילוני הנגררים אחריהם, שאיש מטפל באשה, ואשה מטפלת באיש.

חשש להריסת שלום בית

יש להקדים, שהטיפול החילוני אצל פסיכולוגים [יש רופאים ויש סתם אנשים העוסקים בזה, עם או בלי רשיון] יכול להביא מכשול גדול לשלום בית. מתחיל בכך שהאיש המטופל רואה לפניו אשה מוצלחת המטפלת בו, שהיא יותר חכמה ומוצלחת מאשתו. וכן להיפך האשה המטופלת רואה ונקשרת לאיש יותר מוצלח מבעלה. ועי"ז באים לזלזול בבני הזוג. שיכול לגרור להפרת שלום בית ולהריסתו- זה הנוגע למטופלים, ועתה נדבר בס"ד בענין המטפלים.

וכ"כ במכתב מגדולי הרבנים (תשע"ה פ"ו מכתב א') בא' מתנאי ההיתר: "מתלווה לנבדקת אשה נוספת או בעלה"⁴.

וכ"כ הגר"מ"ה ואזנר בהסכמה לקונטרס זה: "וכלל גדול בדבר זה אשר בכל אופן לא תלך האישה אל הרופא לבד, כי אם בליווי של אישה נוספת אשר תיכנס איתה לחדר הרופא".

וכ"כ ג"כ הגר"ע אוירבאך בהסכמה (שם): "ופשוט שבלא ליווי א"א"

וכ"כ במכתב מהבד"צ שע"י העדה החרדית (תשס"א) החתום ע"י הגר"י פישר, הגר"מ הלברשטאם, הגר"מ בראנדסדורפר ועוד: "ואם אישה נאלצת לילך לרופא מומחה- לא תלך לבדה אלא תעמוד אישה לצידה באותו חדר כל זמן הטיפול".

וכן הזהיר הגר"מ גרוס בס' אום אני חומה (צ"ה אות ר"ב). **והיא בודאי תקנה גדולה ומועילה מאד.**

(ו) להזהר מאיסור יחוד- יש להקפיד שתהא הדלת פתוחה קצת ועכ"פ שלא לנעול לגמרי וללכת אך ורק בזמן הביקורים הקבועים לרבים.

כ"כ במנח"י (שם) ובשבט הלוי (ח"ד סי' קס"ז). ובמכתבי הרבנים (שם). וכל זה אם ארע שלא היה באפשרותה ללכת בלוי בעלה או אישה אחרת דלכתחילה תלך בלוי בעלה או אישה כשרה וכמבואר לעיל (אות ה')

5 כל דברי הפרק הם דברי הגאון מהר"י ליברמן שליט"א ככתבם וכלשונם וגדולי הפוסקים צרפו את הסכמתם כמבואר בסוף הפרק.

הקובע לנו הוא רק דעת תורה של גדולי ההוראה

ראשית עלינו לדעת, שלא מפי הפסיכולוגים [רופאים או סתם אנשים] אנו חיים. ולא מפי הרבנים הנאורים הנותנים להם גב, גם כשהטיפול אינו בגדרי הצניעות הנ"ל.

בעוה"ר נקל בעיני הפסיכולוגים מאד להפריד בין איש לאשתו, בניגוד לדעת הרבנים להביא שלום ביניהם, כאשר ידועים כמה מקרים של הריסת בתים. - אלא אנו חיים מפי זקנינו גדולי ההוראה שליט"א.

המטופל פסיכולוגית נעשה "תלוי" במטפל- ואין אפוטרופוס לעריות

הלכה מפורשת היא בשו"ע (אהע"ז כ"ב, ט"ו) אין ממנים אפילו אדם נאמן וכשר להיות שומר בחצר שיש בו נשים, אע"פ שהוא עומד בחוץ שאין אפוטרופוס לעריות. עכ"ל.

ואין המדובר בשומר בטיחותי העומד בחוץ, ומשגיח שלא יתקרב אדם חשוד לתוך השער. אלא בשומר שהוא כעין מפקח לנהל הענינים, וזה שפירש בשו"ת שבט הלוי (ח"ה סי' ר"ה, ד') מפני שנעשה אפוטרופוס שלהן ונכנעים תחת ידו. דהיינו שע"ז יכול לשלוט בהן גם לדבר עבירה ח"ו.

ואלו האנשים המטפלים, לבם גס בנשים המטופלות אצלם, וכן להיפך האנשים המטופלים בנשים המטפלות בהם. כי יסוד הטיפול הפסיכולוגי הוא [והם מומחים לכך] ליצור קשר נפשי הדוק בין המטופל למטפל. ולרכוש את האמון המלא של המטופל אל המטפל, דהיינו שהאשה המטופלת אצל איש נותנת לו אמון מלא, וסודיות, ונקשרת אליו נפשי, ומגלה לו כל פרטיה וחיי האישיות עם בעלה וכו', ונעשית תלויה בו [המכונה 'תלות']- א"כ הרי הוא נעשה כעין אפוטרופוס עליה ונכנעת תחתיו- ואין אפוטרופוס לעריות. - ולכן קיי"ל בשו"ע (יו"ד סי' רס"ז, י"ט) שהש"כ אוסר לאשה לשכור איש משרת, מפני שכפוף תחתיה, ואם תחטא עמו לא יגלה, ובנדו"ד יותר גרוע שהאשה כפופה לגמרי ותלויה באיש. וזה אסור אפילו כשאין עכשיו יחוד. דהכפיפות וה'תלות' יביאו ליחוד ולקירוב.

ופסק בשו"ע (אהע"ז כ"ב, ז') אפילו מי שעסקו ומלאכתו עם הנשים [ר"ל שרגיל בהן], אסור לו להתייחד עם הנשים. כיצד יעשה, יתעסק עמהן ואשתו עמו, או יפנה למלאכה אחרת. עכ"ל. הרי שההרגל עמהן עוד מחמיר עליו. - ומטפלים אלו שלא ע"פ דרך התורה, רגילים אצלן, ומרן בשו"ע כותב להם לעזוב מלאכתם זו.

שאלת היחוד

בחדר הטיפול הדלת צריכה להיות סגורה, אפילו לא במנעול או בריח, ואם אף א' לא מצוי להכנס בשעת הטיפול, [שהוא די ממושך מחצי שעה ומעלה], ונכנסים רק ברשות, בפרט אם יש מזכירה השומרת על הסדר, אז הרי בפנים הוא יחוד. - דאיסור יחוד הוא לפעמים אפילו שאין דלת כלל למקום ההוא, כבגמ' (ברכות ג.) שאין נכנסים לחורבה מפני החשד (של יחוד). וכתב בשו"ת רדב"ז (ח"א סי' קכ"א) דחורבה אפילו אין לה דלת, כיון דהוי מקום מוצנע, דלא שכיחי אינשי דעיילי לתמן עי"ש. א"כ בכל מקום סתר שייך יחוד (וראה בשו"ת משנת יוסף ח"ח סי' צ"ד). - וכ"כ בשו"ת מנחת יצחק (ח"ז סי' ע"ג, סוד"ה ועוד) דאם יש שומר פתח הרופא כרגיל ברוב פעמים, לסדר הנכנסים ויוצאים ה"ז יחוד.

ואין כאן ההיתר של בעלה בעיר, כשהלכה למקום מסוים לזמן קצוב, שבעלה לא יגיע לשם, כמבואר בספרי גדולי הפוסקים. - ואפילו את"ל שיתכן ואינו יחוד גמור, כבר כתב בשו"ת שבט הלוי (ח"ד סי' קס"ז) דכס כשאינו בגדר יחוד ממש "עכ"פ בחדרו נקרא מקום יחוד". - וממילא במקום מוצנע, לזמן די ממושך, יכול האיש להתקרב לאישה בדברי קלות ראש, ואפילו בקירוב של נגיעה, שיכול לגרור אח"כ לשאר קירוב. וכמ"ש הרמב"ם (איסורי ביאה כ"ב, א'), והטושי"ע (אהע"ז כ"ב, א'),

והחינוך (מצוה קס"ח), ומאירי (קידושין פ:) בטעם איסור יחוד מפני שהדבר מפתח ומבוא לג"ע. ולהרמב"ם (שם כ"ב, א') בכל קירוב אפילו קורץ בעיניו להנאה (פיהמ"ש להרמב"ם סנהדרין פ"ז) עובר על לאו דאורייתא, דלא תקרבו לגלות ערוה ולוקה משום הלאו הזה.

אם אפשר לסמוך על כך שהרופא "מירתת" - מפחד שלא יודע שאם עשה משהו שלא כהוגן

בכל כלל יש יוצא מן הכלל, והוא כאשר היצר מתגבר עליו, כאשר קרו מקרים חמורים מאד אצל רופאי נשים, ואפילו בין פקיד לפקידה במשרדים שונים, הגם דמירתתי והיו בסיכון שימסרו למשטרה, בכ"ז נגד היצר הבווער לא יכלו לעמוד, ולבסוף הועמדו למשפט ואבדו פרנסתם וישבו בכלא. תדע שכל המאמין ביי"ג עיקרי האמונה, הרי מאמין (יי"א) שהבורא ית"ש מעניש לעוברי מצוותיו, ומאמין שיש גיהנם, ובכ"ז כשבא עליו היצר, הוא מסמא עיניו ושכלו.

כלל אומן לא מרע אומנותיה

כלל זה שייך ל"מירתת", כי חוץ מהפחד פן יובא לפלילים, גם מירתת שלא ירע אומנותו, ויאבד המעמד שלו. - ומצאנו ענין "לא מרע אומנותו" בקפילא בטור וב"י (יו"ד רס"י צ"ח) דהיינו שהטבח נאמן שאין בתערובת שלו טעם מין אסור כשטועמו.

אבל לא מצינו כלל זה גם ביצרא דעריות, אשר יצר זה עובר כל גבולים וכנ"ל. ובשו"ע (שם) מסיק מרן דלא אמרינן סברא זו ששל אומן לא מרע אומנותיה גם לענין טעם תערובת, ולכן מצריך שלא ידע שסומכים עליו, אלא הוא מסיח לפי תומו. - ובפרט שיש אפילו קצת שייכות ליחוד, וכנ"ל שהדלת סגורה, אפי' בלי מנעול, אבל צריך רשות כניסה, י"ל דבזה לא מירתת, ולא חושש שירע אומנותו.

אם שייך כלל של אומן בעבידתיה טריד

כלל זה נאמר בגמ' (ע"ז כ: ובשו"ע אבהע"ז כ"ג, ג') על מרביעי בהמות שהגם שאסור להסתכל כשחי' ועוף נזקקים זל"ז משום דמגרה יצה"ר בנפשו, בכ"ז מגדל בהמה מותר אפי' להרביע ביד, וכמו שפירש"י "לבו על מלאכתו ושוכח מלהרהר". - לכאורה אין מזה סמך לענינינו, כי שם ע"י זיווג בעלי החיים רק יכול לבא להרהור לעניני תאוות בנ"א, וזה התירו כשאומנותו בכך, אבל כשעוסק עם אישה ממש, כמו רופא נשים שאינו יר"ש, ה"ז לא בא להרהור

בלבד אלא לקירוב של מעשה, וכל קירוב להנאה אסור להרמב"ם מדאורייתא, ולהרמב"ן מדרבנן ואם אין בו יר"ש יכול למשש יותר מהצורך להנאתו, כמש"כ בשבט הלוי (בשיעורי ה' נדה ס"ס קצ"ה) עיי"ש. - וגם אומר לאשה לגלות יותר מהצורך, והנשים דעתן קלה וחושבות שבהכל צריך לציית לרופא, ומסיר ממנה מסוה הבושה. ואח"כ היא מתביישת לספר בבית התנהגותה שם וממילא לא מזהירים אותה על כך.

אמנם שבשו"ת האחרונים סמכו על אומן לא מרע אומנותי, ומירתת, ובעבודתי טריד. אבל הדגישו בפירוש שרק באופן שאין יחוד, ע"י שו"ת מנחת יצחק (ח"ז סי' ע"ג), שבט הלוי (ח"ד סי' קס"ז ועוד) וציץ אליעזר (ח"ו קונטרס היחוד סי' מ', י"ב). - כי כאשר יש יחוד כמובן לא מועילים כללים אלו, דכי ס"ד שכאשר בא אומן לבית לתקן דבר מה, נאמר דבעבדתיה טריד, ולא מרע וכו', ושכלל זה מותר להתייחד עמו. אלא דודאי פשוט וברור דכללים אלו מועילים רק עד היחוד, אבל כשיש יחוד לא מועיל מאומה.

וגם עם אומנים ופועלים קרו מקרים חמורים מאד רח"ל [כידוע לנו], וגם כשאין יחוד כבר כתב המנחת יצחק (ח"ז סי' ע"ג סוף עמ' ק"ע) דנודע בזה"ז הרבה רופאים קלים הם וחשודים, וביותר בעניני נשים, ולבם גס בהם, ועלולים למשמש יותר מהצורך וכו' עיי"ש. - זאת אומרת שהם עצמם הרעו חזקתם ע"י התנהגותם. אח"כ הם כשרים והגונים.

וכבר צעקו גדולי ישראל על הנשים ההולכות לרופא נשים ללא צורך גדול ראה שו"ת שבט הלוי (ח"ד סי' קס"ז) ושיעורי שבה"ל (סו"ס קצ"ה) שכ' כהמנח"י הנ"ל. - וגם הנשים לא נזהרות שם לגלות רק ההכרחי ביותר.

המסקנא למעשה

עצם השיטה להטפל בפסיכולוגי אצל המין השני, פסולה ומופרכת היא. שכל בעל שכל מבין שאיש מבין יותר טוב צרכיו של איש, ויש להם נטיות וצרכים שונים, וכן בנשים אשה מבינה יותר טוב בנשים. וכל השיטה הזאת משל הגויים היא, הרוצים לערב בכל האפשר בתת הכרתם את מניעי התאוה השפלה של

המין, שעייז תהיה השיחה יותר מושכת המין השני, ועפדי"ת שיטה זו פסולה. וכן באורח חיי יהודים חרדים אין לשיטת התערובת שום מקום.

לכן הקובע בזה הוא פסק גדולי ההוראה הנ"ל, מנחת יצחק ושבת הלוי ועוד, שאיש יטפל באיש, ואשה באשה, ברופאי נשים. וכן הוא בפסיכולוגים וכמו שנתבאר. אא"כ כשאי אפשר וההבדל והצורך גדול, יש לשמוע חו"ד מורה הוראה מובהק שקיבל דרך ההוראה מגדולי הדור. - ואל יבוא כל הרוצה לפלפל בזה, דכיון שכך אמרו גדולי הדור, הם הגודרים גדר ועומדים בפרץ ואליו תשמעון.

ובאעה"ח למטו הדנושה ישראל

ישראל

ישראל

לכבוד ד"ר מיכאל בונל הי"ו

תשובה

תורתנו הקדושה הזהירה אותנו וזויתה עלינו "קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלוהיכם" (ויקרא יט) ופרש"י "קדושים תהיו, הוו פרושים מן העריות". כלומר אנו חייבים לעשות גדרים וסייגים מפני התקרבות לעריות.

והנה מצינו בתורה (בספר ויקרא כד, י) שהאשה הישראלית קלקלה, ושמה שלומית בת דברי, ופרש"י שלומית – היתה מפטפטת שלו' עליך שלו' עליכו, בת דברי – מדברת היתה עם כל אדם לפיכך קלקלה.

למטה דן – מגיד שהרשע גורם גנאי לו גנאי לאביו וגנאי לשבטו. התורה כתבה זאת כדי למנוע התקרבות יתר אפילו כדיבורים בין איש לאישה, עד כדי כך שאפשר להדרדר עד לגרוע ביותר, אמנם גם הפטופוטים נבעו מתוך הפקרות וקלות דעת, וכאן בעינינו אנו עוסקים ברופאי ישראל שהם כשרים ומעשיהם רק לתועלת, ורואים לחדור לנפשות כדי לרפאות ולהביא שלו' בית ורפואה לעבודת ה', אך בכל זאת השטן אורב על כל פינה ופינה, ולכן הדבר צריך זהירות.

ומלאנו גם במסכת סנהדרין (עה ע"א) מעשה באדם אחד שנתן עיניו באשה אחת והעלה ליבו טינא (פרש"י נימוק מתוך אהבה ונטמטם ליבו והעלה חולין) ושאלו לרופאים ואמרו... יספר

עמה מאחורי הגדר, פסקו חכמים ימות ולא תספר עמו מאחורי הגדר, פליגי זה רבי יעקב בר אידי ורבי יסמעאל בר נחמני, חד אמר אשת איש היתה, וחד אמר פנויה היתה, מקשה הגמרא בשלמא למ"ד אשת איש היתה שפיר, אללא למ"ד פנויה היתה מאי כולי האי? מתרלת הגמרא, רב אחא בריה דרב איקא אמר, כדי שלא יהיו בנות ישראל פרוצות בעריות, ופרש"י שלא יהיו בנות ישראל פרוצות – לעמוד בפני אנשים לתת בהם עיניהם.

ולכן מדין תורה חייבים ראשי האות עם המנהל להתאסף יחדיו ולדון בכובד ראש, ולעשות סייגים עד כמה מותר לאיש להיכנס לעניינים זוגיים ונפשיים עמוקים לאשה, ומתי מותר לאשה להיכנס לעניינים כאלה אצל איש, גם כשהמטרה של רופאי ישראל לשם שמים ורק לעזור, בכל זאת חייבים לעשות סייג.

ונאמר בפרקי אבות (פרק א' משנה א') עשו סייג לתורה, ופרש"י כלומר עשו משמרת למשמרתי כדי שלא יבור לאיסור של תורה, והתורה אסרה "יחוד", וטעם האיסור כתבו הראשונים (יעו"רמב"ם אסו"ב פכ"ב ה"א, שו"ע אהע"ז כב א) לפי שדבר זה גורם לגלות ערוה, והוא מפתה ומבואר לכך, איש לחוש שמא יתפתו לדבר עבירה, והוסיף הלפנת פענח (אסו"ב פכ"א ה"ד ופכ"ב ה"א) שעלם היחוד יש בו, מלבד חשק תקלה, אף בגדר של קירבה לעריות, ולפיכך אסור אף במקום שאין חשק שיבואו לידי ביאה. ולכן אפילו באנשים כשרים שלא יבואו לידי חטא, בכל זאת הקירבה הנפשית הזאת, היא חטא.

לסיכום: מוטלת חובה על נמנהל להשגיח על הפרדה בין רופא למטופלת ובין רופאה למטופח, ואם אי אפשר צריך להיוועץ עם רב בית החולים, מה לעשות בכל מקרה ומקרה.

חיים קנייבסקי

א.ל.שטיינמן

גרשון אדלשטיין

הגני מאטרף למען קיומה של היהדות
שמואל אויערבאך

תורת אמת היתה בפי' והיא התשובה הקולעת
לנקודת האמת לאמיתה
מרדכי גרוס

הדברים הנ"ל הם אמיתיים מאד הדין ומאד הנסיון,

ומאד לחזק התורה
בעה"ח שמואל הלוי ואזנר

בזכרת התורה
יחזק זילברשטיין רב שכ' רמת אלחנן בני ברק ת"ו

יוסף ליברמן

ג"א מאטרף להג"ל
ניסים קרליץ

הננו לגלות דעתנו אודות הנעשה ע"י פסיכולוגים (רופאים וסחם אנשים) המטפלים גם בנשים, לא טיפול קצר וארעי, אלא לפי השיטה שלהם שמייצרים קשר נפשי הדוק בין המטופלת והמטפל, והאשה נותנת למטפל אמון מלא, ונקשרת אליו קשר נפשי, ומגלה לו פרטיה, וגם בחיי האינטימיות וכו', עד כדי כך שנקשרת תלויה בו (וקוראים לזה "תלות"), ויש להם אומנות מיוחדת לכך.

ומכיון שאחז"ל (כתובות יג. ועוד) אין אופטרופוס לעריות, אין זו הדרך הישרה עפ"ת שאשה מטופלת ע"י איש בטיפולים ממושכים ולזמן ממושך, אפילו באופן שאין יחוד, כי כמו שביחוד הוא הפתח לג"ע (ברמז"ס איסור"כ, וטוש"ע כב, א) כן הקשר הנפשי הנולד בצורה אומנותית ביניהם, הוא פתח רובץ לג"ע. כאשר מקרים יוכיחו שנקשו עי"ז, רח"ל.

וטענות ש"מירתת" ר"ל שמפחד פן יודע הדבר, או אומן לא מרע אומנותיה, או אומן בעזידתיה טרד, שייכים רק בשאר מיני אומנויות, ודוקא כשאין קשר יחוד עם אשה. אבל לא שייכים התרים אלה באיש שכל אומנותו היא, ועסוק הוא בכך, לקרב דעת האשה אליו, ולהתקשר קשר נפשי חזק (שעי"ז בחכמת הפסיכולוגיה ישפיע עליה להוציא הדמיונות ממנה וכדומה), ואפילו ברופא נשים התירו גדולי ישראל רק לטיפולים קצרים, ובזיווי אשה עם המטופלת. כש"כ בטיפול פסיכולוגי שהוא הרבה יותר מסוכן מזה (כמבואר כל זה גם בקונטרס מיוחד).

לכן הננו גודרים גדר ועומדים בפרץ, שטיפולים פסיכולוגים יטפלו אך ורק איש באיש, ואשה באשה. ולא להיפך. ובכל שאלה יכריע רק רב מובהק ויר"ש.

ובזכות שמירת גדרי הקדושה והאניעות, תשכון שכינה בישראל לשמרנו ולהצילנו אכי"ר.

באעה"ח למען כבודם וקדושתם של ישראל

יוסף ליכרמן

יוסף ליכרמן

הריני מאתרף לדברים הנ"ל שהם הגדרים לקדושה וטהרה בישראל

יחזק טוביה וייס

יחזק טוביה וייס

פרק ו'

מכתבי הרבנים בענין ביקור נשים אצל רופא ועשרת הדברות בענין משבט הלוי :

קול קורא, תשע"ה

ביקור נשים אצל רופא

כבר התריעו בעבר גדולי הפוסקים שהליכת נשים ובנות לרופאים גברים אינה מותרת בכל מצב, ואף עלולה לגרור מכשולים גדולים. הנבדקת חושבת שמחובתה לעשות ככל היוצא מפי הרופא ומותר לו הכל, ולדאבוננו "רבים חללים הפילה" באיסור נגיעה וגילוי שלא לצורך, ודברים חמורים מזה, רח"ל.

על כן הננו לגלות דעתנו דעת תורה שע"פ ההלכה המבוארת (יו"ד קצ"ה סק"כ ובנו"כ ובספרי השו"ת) שבכל מקרה רפואי המחייב בדיקה של הסתכלות או נגיעה במקומות החייבים כיסוי (כצילומים ואולטראסאונד, אורתופדיה, הריון ולידה, וכדו') יש ללכת לאשה רופאה! ורק במקרים מיוחדים מותר ללכת לרופא איש ובתנאים הבאים :

1. באופן הצריך מומחיות ואין רופאה מתאימה (במיחוש ובדיקה שגרתית אין היתר).
2. שהרופא הגון, ולא פרוץ.
3. הנבדקת לא תגלה מהגוף יותר מהנצרך לבדיקה, ונשמרים כללי הצניעות.
4. מתלווה לנבדקת אשה נוספת או בעלה.
5. שאין איסור יחוד! הדלת איננה סגורה לגמרי ויש נכנסים ויוצאים.

והננו פונים בזה בקריאה לקופות החולים, מרפאות ובתי חולים שיקפידו לסדר רופאות נשים מומחיות בכל התחומים ובמיוחד בצילום, אולטראסאונד וחדרי לידה, וישפרו בכך את דרכי הטיפול לציבור שומרי תורה ומצוות.

לאפרושי מאיסורא

על דבר הליכת נשים ובנות לרופאים גברים אשר יש בזה מכשולים גדולים ועצומים מחמת חוסר ידיעת חומרת הדבר - ורבות חושבות שלרופא הותר הכל ומחובתן לעשות ככל היוצא מפיו - ולדאבוננו רבים חללים הפילה בנגיעה וגילוי שלא לצורך ועוד דברים חמורים מזה. ע"כ הננו לגלות דעתנו דעת תורה:

א. בכל מקרה המחייב בדיקה ע"י הסתכלות ונגיעה במקומות המכוסים של האשה (כגון: בעיות אורטופדיה, בעיות עור, בדיקת ריאות, בדיקת בלוטות, מסאז', צילומים, אולטרסאונד וכדו') - יש להקפיד ללכת לרופאה אשה דווקא! ואם אין רופאה אלא רק רופא או שהמחלה דורשת ללכת לרופא מומחה מסוים - והרופא הגון ולא פרוץ - מותר.

בזמן הבדיקה הרפואית חובה על האשה הנבדקת לשים לב לא לגלות יותר מההכרח - כי רופאים רבים מזלזלים בזה ודורשים לגלות הרבה יותר מהצורך.

ב. בדבר הליכה לרופא נשים הדין חמור יותר, ורבו מאד התקלות מבדיקות של רופאי נשים. על כן: בדיקות שגרתיות ורגילות במצב הריון תקין, או סמוך ללידה שכל רופאת נשים יכולה לבצע - יש להקפיד ללכת לרופאה דווקא!

גם בבדיקות הנצרכות כתוצאה מהפרעות במהלך הריון (כאבים לא שגרתיים, דם וכדומה) - יש לכתחילה ללכת לרופאה. ואם צריך רופא מומחה יותר - אין בדינו לאסור במקום הצורך כשאין הרופא פרוץ, (ולא תלך אליו יותר פעמים מהצורך - היות ולפעמים הוא בגדר אבזרייהו דג"ע שהוא ביהרג ואל יעבור - כאשר הרופא נוגע באיזה מקום בדרך חיבה, כמבואר בש"ך י"ד סי' קנ"ז סק"י).

ג. גם במחלקה סיעודית (גריאטרית) יש להקפיד שנשים יטופלו ע"י נשים, ובמיוחד בטיפולים במקומות מכוסים, ויש להזהיר על זה ודינים נוספים בהערות'.

חובת כל אשר ידאת ה' בלבבו לדאוג שבבתי-חולים וקופות-חולים יסדרו רופאות נשים מומחיות בכל התחומים כדי שכל טיפולי הנשים יעשו ע"י צוות נשים (וכמו"כ יסדרו שהטיפול בגברים יעשה ע"י רופאים) - ובכך ימנעו מכשולים של הרהור, נגיעה אסורה, ודברים חמורים מזה.

וכל הדואגים ומסייעים לעניין נשגב זה, יתברכו מן השמים בכל מילי דמיטב, וינצלו מכל פגע ומחלה, וזכות הרבים תלויה בהם ואשרי חלקם בבזה ובבא כאשר דברים אלו הם מהיסודות העקריים של היהדות.

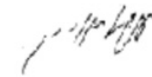
באעה"ח למען קדושת וטהרת ישראל

הערות נחוצות:

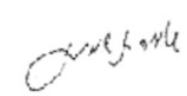
1. בדיקה רפואית שגרתית לצורך קבלת עבודה, תעשה ע"י רופאה דווקא (דאנשים בריאים שלא במקום חולי - לכו"ע אסור ע"י רופא).
2. חובת האשה להרשם בקופת-חולים ולרופאת משפחה, היות ונשים המטפלות אצל רופא משפחה (איש) מכניסות עצמן לבעיות חמורות ומכשולים.
3. טיפולי שיניים של אשה ראוי לעשות על ידי רופאה - ואם אין רופאה מומחית לטפל בבעיותיה והרופא הגון וכשר - תשאל לחכם.
4. גם אשה הזקוקה לטיפול שאינו מחייב נגיעה (כגון: בדיקת דם וכדו') - ראוי שיעשה על ידי אשה, ובמקום שאין אחות והזריקות אינם במקומות החייבים כיסוי - יש לחקל.
5. יש להיזהר מאיסור יחוד המצוי בביקור אצל רופא - וחובה ללמוד ולברר הלכות אלו. יש לציין שהיום מותר על-פי חוק ובחמלצת משרד הבריאות שאשה תתלווה לאשה בעת ביקור אצל רופא.

ובזכות שמירת קדושת ישראל וטהרתו נזכה לגאולה שלמה וקרובה במהרה.
וע"ז באנו על החתום

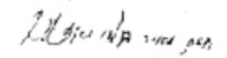
עזריאל אויערבאך

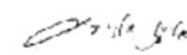
שלמה בן שמעון

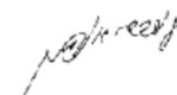
חיים מאיר הלוי ואזנר

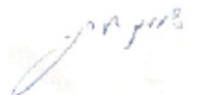
אליעזר הלוי דינר

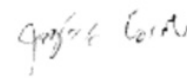
עמרם אופמן

שמעון בעדני

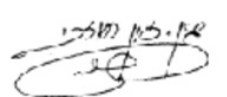
שמואל אויערבאך

מנחם מנדל פוקס

בן ציון מוצפי

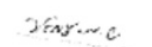
ראובן אלבו

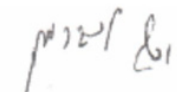
נפתלי נוסבוים

שלמה משה עמאר

יוסף ליברמן

לאפרושי מאיסורא

BETH DIN ZEDEK
OF THE ORTHODOX
COMMUNITY JEWISH
JERUSALEM, ISRAEL
26 STRAUSS ST.
P.O.B. 5006 FAX 6221317 TEL. 6246345

בית דין צדק
לכל סקאלות האשכנזים
שע"י "העדה החרדית"
פעילות ירושלים תוכנ"א
רח' סטראוס 26 א'
ח.ד. 5006 סמ"פ 6221317 טל. 6246345

כ"ב כסלו תשס"א

מטעם רבותנו הגאון צ' הביד צ' שליט"א

אזהרה חמורה

היות ושמענו שנשים הזקוקות לטיפול ובדיקות רפואיות
נבדקות בלא לבוש ע"י רופאים גברים.

עצם הדבר הוא איסור חמור!

והוא בכלל אביזריהו דגילוי-עריות וכל אחד יזהיר לבני-ביתו על זה

וכבר הזהירו על כך הגאונים הביד צ' -

בית דינו של כ"ק מרן הגר"ר בענגיס זצוק"ל.

וכפי ששמענו כי רבה הפירצה, והתלוננו נשים על גודל המכשלה
והסכנה הרוחנית. וכבר אירעו דברים חמורים רח"ל.

ואם אשה נאלצת לילך לרופא מומחה - לא תלך לבדה!
אלא תעמוד אשה לצידה באותו חדר כל זמן הטיפול

וח"ש הביד צ' דפעה"ק ירושלים תוכב"א.

נאמר ונחתם ביום כ"ב כסלו תשס"א
בית דין צדק

החתימה והחותם של הרבנים הגדולים
המייסדים והמנהלים של בית דין צדק
הרבנים הגדולים והמנהלים של בית דין צדק
הרבנים הגדולים והמנהלים של בית דין צדק

עשרת הדברות בענין הנהגת צניעות שבהליכת נשים לרופאים (שבט הלוי ח"ד סי' קס"ז):

- שלא להרבות בביקורי רופאי נשים בכלל, כי יש בזה חששות טובא
מנגיעת עריות שלא לצורך וכו' כאשר בארתי בעניי בשו"ת שבט הלוי
ח"ג סי' קפ"ו.
- במקום הצורך לבחור אם אפשר באשה רופאת נשים.
- ואם אי אפשר באישה, וגם שהאיש מומחה יותר, אין בידינו לאסור
במקום צורך.
- לא לבקר כלל אצל רופא מוחזק בפריצות וחשוד מפורסם על העריות.
- בכל אופן לא ללכת רק בזמן הביקורים הקבועים לרבים דשכיחי רבים
וזה ממעט החשש וגם אז בעבדתיה טריד.
- במקום דצריך ללכת באופנים הנזכרים, ראוי שלא ללכת לבד, אלא
בלוית אישה כשרה שתחכה לה.
- דעתי יותר נוטה שאין זה מהנכון כ"כ שילוח אותה בעלה וימתין לה
בחדר ההמתנה לשבת שם עם נשים פרוצות כרגיל במקומות אלו
ותקנתו בזה קלקלתו.
- אע"פ שקשה להעמיד לגמרי דת על תילה לענין איסור יחוד בנדון זה,
עליה להשתדל שלא תסגר דלת חדר הטיפול, ועכ"פ שלא לסגור במפתח.
- מלבד חששות של יחוד, הן הרגילות שרופאי נשים מיעצות להנשים
בענין מניעת הריון ועוד דברים המנוגדים לקדושת תורתנו הקדושה,
ע"כ יש ללמוד להנשים שלא לקבל מהם רק כאשר יורו להם מורי
הוראות מובהקים שטהרה ויראת ה' נר לרגלם.
- שלא להאריך בשיחה עם הרופא בשעת הטיפול ולא אח"כ אלא רק
במה שנוגע להצורך ביותר.

כלומר, חשש ספק פיקוח נפש ועכ"פ הכרח גמור לרופא כמבואר לעיל (פ"ד סי"ב). ע"ש.

ע' לעיל פ"ד סי"ה ובהערה 10 שם.

פרק ז'

מסוה הבושה

אחז"ל (רבה נשא ח', ד'): "ג' מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל רחמנים ביישנים וכו'". עוד אמרו (נדרים כ.) "בעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו-זו הבושה, לבלתי תחטאו-מלמד שהבושה מביאה לידי יראת חטא מכאן אמרו סימן יפה לאדם שהוא ביישן, אחרים אומרים כל אדם המתבייש לא במהרה הוא חוטא".

ואין ספק שהביקור אצל רופאים באופנים הנדונים בקונטרס זה, סותר את מדת הבושה ומנוגד לה ואחר הפעולות נמשכים הלבבות ומאד צריך חיזוק ושימת לב שלא יתקלקל ע"י זה רגש הבושה הטבעי אפילו במקרה שהותר לאשה ללכת להבדק אצל רופא איש, וזאת ע"י ההקפדה על תנאי ההיתר וכל כללי הצניעות גם בזמן הבדיקה, וקל וחומר שרגש הבושה מחייב להמנע מבדיקות הנ"ל כל שאין הכרח ממש בדבר וכמו שנתבאר לעיל שבלא הכרח אין היתר⁸.

וכמו שכי' הגר"מ קליין זצ"ל (בית רחל נתיב ח'): "ולא אוכל להתאפק מלהביא רחשי לבבי בענין הרופאים וכו' שכיון שכבר התרגלה אצלו אינה מתביישת ואינה מצנעת עצמה, ולפעמים מבעלה בושה יותר ממה שמתביישת מהרופא שלה, שהוא נעשה לה לידיד וכו' והנה ידוע שההרגל נעשה טבע ואישה המתרגלת אצל אנשים זרים גורמת רעה לעצמה ולמשפחתה ובגמ' שבת (סה.) אבוה דשמואל לא שביק לבנתיה וכו' פירוש שלא הניח לישון שתי בנות יחד כדי שלא ילמדו ויתרגלו לגופין אחרים ויבאו לידי עבירה כ"ש הני רופאים וכו' ופשוט דהרגילות מביא כמה פעמים ח"ו הנאה כי דרך של הני רופאים למשמש בהן באופן כזה והני רופאים רובם רשעים נינהו ומנצלים את חולשת טבע

8 ועי' בסמוך פ"ז מ"ש בשם המשנ"ה שהוא איסור גמור גם לאישה. ופשוט.

האישה שדעתן קלות ואין אפטרופוס לעריות והרי אז"ל תחילתו באונס וסופו ברצון וכ"ש שתחילתו ברצון אלא שלא לשם איסור ואין רצוני להאריך בדברים אלו אבל המבין יבין כי יותר ממה שכתוב כאן הוא נקרא".

וכ"כ בשו"ת שבט הלוי (ח"ז סי' קמ"ו) כ': "דמעשה ניבול הוא זה להרגיל האישה מיד אחרי הנישואין להיות מוכנת למעשי הרופאים רופאי נשים שליבם גס ומסיר עי"ז מסוה הבושה מנשי ישראל וכאשר הארכתני בע"ה בשו"ת שבה"ל ח"ג סי' קפ"ו וכו'".

והגר"י נויבירט זצ"ל במכתב (קונטרס מכתבי הרבנים) כ' בשם הגרש"ז אויערבאך: "אקדים ואומר כי בזמנו אמר לי מו"ר הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצלה"ה כי בימיו לא ראה ולא שמע פעם אחת שאשה תלך לרופא איש ולא רק בעניני הנשים אלא גם כרופא כללי אף אחד לא העלה על דעתו דבר שכזה".

ואלו דברי הגר"ש ואזנר בכנס (תשע"ג): "הנה יש מימות בריאת העולם מחיצה רוחנית טבעית שהטביע הקב"ה על בת ישראל להיות הבושה על פניה, ועל ידי הרגילות התמידית להיות במחיצת אחרים זרים לה נופלת ממילא המחיצה של הבושה הטבעית הזאת, ומכאן עד עוד רע גרוע מזה הם רק כמה פסיעות, חס ושלום, וכל איש שורר בביתו יתן עינו ולבו על זה, אני אבקש לתת את הדעת על מה שאמרתי! וכמה עובדות ידענא וכו' נפרצו בעוה"ר לגמרי חומות הצניעות".

והרה"ג ר' מאיר צבי פישר כ' במכתבו (שם): "ובזמנינו בפרט ברפואת נשים נהיה הדבר הפרוץ ביותר שנשים הולכות לעשות בדיקות רגילות אצל רופאים גברים במקום רופאות נשים. וזכורני בצעירותי שלא הלכו להבדק אלא אצל רופאות וכו' ואף שמצינו בספרי האחרונים שהלכו להיבדק אצל רופא-נראה שאז לא היו נשים רופאות כמו בזמננו".

פרק ח'

מי ירפא לך?

הנה כל האמור בקונטרס זה מתייחס לכל סוגי הרופאים כאשר מדובר בבדיקה במקומות המכוסים או בבדיקה שיש בה מגע, אמנם, ראוי להרחיב הדיבור בכל הנוגע לרופאי נשים כדי לפקוח עינים עוורות, שישנם רבים החושבים בטעות שרופא נשים הוא רופא ככל הרופאים, וכמו שיש רופא עיניים ורופא שיניים יש רופא שמומחיותו ברפואת נשים, אמנם אין הדבר כן, שהרי כל רופא שבחר מתוך כל תחומי הרפואה הרבים והמגוונים להתמחות ולעסוק דוקא בתחום רפואת הנשים בידעו שהדבר כרוך בכל מיני משמושים ובדיקות והסתכלות במקומות הצנועים מאד, יש לשאול מה הביאו לבחור דוקא בתחום זה?? ואף אם נאמר שהסיבה לבחירה זו היא משיקולים שאינם מצד יצר התאוה, מ"מ מאחר שידע שהוא תחום שיש בו כיעור ולא נרתע מכך⁹, קשה מאד להמנע מלדונו לאדם פרוץ בעליל וכמו שכבר כתבו גדולי הפוסקים על אותם הרופאים והובאו דבריהם בכמה מקומות בקונטרס זה.

ומעתה, מי הוא זה אשר יוכל להתייחס לנושא בשאננות ולסמוך על הרופא ובפרט, ברופאי זמננו הפרוצים ביותר ובודאי על כל אחד לעשות כל שביכלתו למנוע מליפול בפח הזוהמא והטומאה¹⁰ ולהקפיד מאוד על כל התנאים שנקבעו לבדיקות הרופאים ולחשוד כל רופא¹¹ כליסטים ויותר מזה.

9 ובשו"ת משנה הלכות (ח"ז סי' רל"ב) כ': "איסורא נמי איכא, דדוקא בהזדמנות שאם נזדמנה לו אישה אי דרך אומנות י"ל דבאומנות טרוד, אבל מי שעושה זאת לאומנות שלו ועוסק בזה כל ימיו איסור גמור הוא והיחזקה אדם אש בחיקו ובגדיו לא תשרפנה". וכיו"ב כ' הסטייפלער במכתב (הוי"ד לעיל ספ"א). אמנם בס' הליכות שלמה כ' בשם הגרשז"א שאין איסור בדבר כיון שנוגע לפיקוח נפש. ע"ש. ופשוט שאין מדבריו סתירה לכל הני"ל. ועי' בשו"ת בנין ציון (סי"ס ע"ה).

10 כלשון המנחת יצחק.

11 ואף רופא "דתי" בכלל. ועי' בבית רחל (נתיב ח') מעשה נורא שארע עם רופא "דתי". ועי' לעיל פי"ג מ"ש בשם הגר"א אולמאן ועי' בשו"ת המקוצר (סי' ר"ב הע' נ"ב).

ופעמים רבות הרופאים מתעקשים לערוך בדיקות שאין צורך בהן כלל¹² וידועים לנו כמה מקרים שרופאים התעקשו על בדיקה מסוימת וכשאותה מטופלת פנתה לרופאה מומחית אמרה לה שאין כל צורך בבדיקה ופעם א' אף היתה בבדיקה סכנה לאותה מטופלת שהיתה בהריון בסיכון גבוה.

ולפעמים מתעקשים הרופאים לערוך בדיקות שאין שום הכרח שיעשו ע"י רופא וכמו בבדיקת 'פתיחה' בחדר הלידה שאפשר לעשותה ע"י מיילדת ואע"פ שאין צורך בהן כלל וכגון שנבדקו כבר לפני זמן קצר ע"י המיילדת ואף במקרים שיש בהן צורך מ"מ אפשר לעשותן ע"י מיילדת, וכמה מקרים שמענו שכשהיולדת או בעלה התעקשו שלא לעשותן ע"י רופא נבדקו ע"י רופאה או מיילדת וכן יש לכל אחד ואחת לנהוג. ושמענו שבכמה בתי חולים ומהם הנקראים "חרדים" שהגדילו לעשות, שסטודנטים המתמחים ברפואה ("סטאז'רים") מתלמדים בבדיקות הנ"ל וכיו"ב בחדרי לידה ואין לזה שום היתר ואפי' שישוהו בחדר בשעת הבדיקה אסור¹³ וצריך לומר להם זאת בפה מלא.

ובאמת שידועים לנו מעשים רבים, מחרידים כל לב, שקשה להעלותן על הכתב, המוכיחים את גודל ההשחתה של רופאי זמננו ובפרט רופאי הנשים¹⁴ וכללו של דבר שרבים מאוד המכשלות בזה והם מכשולות עצומים וכמו שכבר התריעו על כך גדולי הפוסקים, **והם ממש מעשים בכל יום, כידוע למי שמכיר באמת את המציאות**¹⁵

12 ולפעמים השיקול לערוך בדיקות שלא לצורך הוא בשביל בצע כסף וכמ"ש בשו"ת שבט הלוי (ח"ג סי' קפ"ו): "וגם אני כבר הרעשתי ע"ז לשואלים אותי וחוף מהטעמים שכי' עוד יש בו איבוד ממונם של ישראל באופן מבהיל לכלות ממון עניים כדי למלאות אשפות הרופאים". וכ"כ הסטייפלער (שם) "היתכן שרופא שפרנסתו מכך יחליט בעצמו בכל פעם לנכון גבול ההיתר והאיסור?".

13 זה פשוט מאד, שלא התירו בבדיקת רופא לאשה אלא רק לצורך רפואתה ולא לצורך לימוד. וכיו"ב כ' בס' אום אני חומה (ח"מ סי' רנ"ד, ב').

14 ועיין בס' שו"ת המקוצר (שם), ובקונטרס מכתבי הרבנים בענין ביקור נשים אצל רופא, ובקונטרס "הטוב שברופאים" שהאריכו במעשים נוראים שהיו.

15 וכמ"ש הגר"מ קליין בס' בית רחל (עמ' ל'): "וכמה מעשיות שמענו וגם ראינו כזה שהחריבו הרופאים כמה בתים ומשפחות קדושות וכשרות אוי לאזניים שכך שומעות וזה לפני כשבועיים נכנס אצלי תלמיד א' וכו' ממש כמעט יצא מדעתו שאשתו חזרה הביתה וספרה". ע"ש.

ובשבט הלוי (ח"ג סי' קפ"ו): "וכן ריבוי ההליכה לרופאי נשים בימי עיבורן ולמשמש בא"א שלא לצורך וכי' הוא מהדברים שפורצים לאו דאורייתא ואין להם יסוד להיתר ובמשך עשרות שנים למדתי והרגשתי בנסיון שלם שיש לחששות הנ"ל רגליים לדבר ואומדנא דמוכח ואשים מחסום לפי שלא לדבר פרטות בזה". ובמכתב הבד"צ העדה"ח כ': "וכפי ששמענו כי רבה הפירצה וכבר התלוננו נשים על גודל המכשלה והסכנה הרוחנית וכבר ארעו דברים חמורים רח"ל". **ולצערנו נתקיים בנו הפסוק: "גדול כים שיברך מי ירפא לך"**

וכל בית הוא בכלל הסכנה ליכשל בהן באיזה צד רח"ל אם לא יתן עיניו ולבו על כך.

והנה, ישנן המתביישות לעמוד כנגד דרישות הרופאים לבדיקות שאינן לצורך או שמתביישות לשאול על טיב הבדיקה אם יש בה הכרח או לא ומצייתות להוראות הרופאים כאילו הן הלכה למשה מסיני, ואוי לה לאותה בושה וע"ז אמרו חז"ל (עדות פ"ה מ"ו) מוטב לו לאדם שיקרא שוטה כל ימיו ואל יהא רשע אפי' שעה אחת לפני המקום, וק"ו שאין כאן מקום לבושה כלל ואדרבא, הם הנוהגים בחוסר בושה ופריצות ודורשים גם מהנשים לוותר על הבושה ולזלזל בכבודן ובצניעותן.¹⁶

ופשוט שהוא איסור גמור גם לאישה וכמ"ש במשנ"ה (ח"ז סי' רל"ב): "בסתם לעשות בדיקות ללא צורך ודאי איכא איסור גמור על הרופא, וגם האשה אם יודעת שהבדיקה היא שלא לצורך חוטאת בזה דהשוה הכתוב אשה לאיש ויד ליד לא ינקה מדינה של גיהנם וכ"ש במקום..."

וביותר גדול החיוב על הבעל להשגיח על בני ביתו שלא יכשלו חלילה בדבר¹⁷ וכמ"ש הרמב"ם (סוף הל' סוטה) "וכל מי שאינו מקפיד על בניו ובני ביתו ומזהירן ופוקד דרכיהם תמיד, עד שידע שהם שלמים מכל חטא ומעוון הרי זה

16 וכ"כ הגר"י נוסבאום במכתב (קונטרס מכתבי הרבנים): "גם באופנים שמקילים ללכת לרופא, בודאי צריך להמנע מגילוי בשר שאינו לצורך ריפוי ולא לחוש על כבוד הרופא וכאילו לא נעים להתנהג בצניעות כדת של תורה, מחשש לעג וכד', אלא אדרבה כמ"ש רמ"א אור"ח ס"א לא יבוש מבני"א המלעיגים וכו'". ע"כ. ובאמת שגם ע"פ החוק (זכויות החולה, תשנ"ו פ"ג סעיף 10) "מטפל (רופא וכד'), וכו' ישמרו על כבודו ועל פרטיותו של המטופל בכל שלבי הטיפול הרפואי" ובדיקות שיש בהן חוסר צניעות, אם אינן הכרחיות, בודאי אין זו שמירה על כבוד המטופלת ופרטיותה ובפרט שהמדובר באישה חרדית האמונה עלי הצניעות המפוארה והיא עבירה פלילית. ואפילו בבדיקות הכרחיות יש חיוב מכח החוק הנ"ל על הרופא להקפיד על סגירת וילונות והסתרת הנבדקת בזמן הבדיקה ומניעת אי נוחות בחשיפה ממושכת וכד'. וכמ"ש לעיל הע' 8 בשם הגר"ש ואזנר.

עוד יש להעיר מהנכתב בחוק הנ"ל (שם סעיף 5) "מטופל זכאי לקבל טיפול רפואי נאות, הן מבחינת הרמה המקצועית וכו' והן מבחינת יחסי האנוש". וברור שכל התנהגות של חוסר צניעות עם אישה חרדית המקפידה על אורח חיים שמרני בדרך התורה, אינה בגדר טיפול רפואי נאות והיא זלזול חמור ופגיעה בוטה ברגשותיה והיא עבירה גם על החוק הנ"ל, כמו כן, מצוי שהצוות הרפואי מתנכל למטופלות שמתערבות במהלך הטיפול מטעמי צניעות ומפלה אותן לרעה וגם זה עבירה על החוק, וראוי לכל מי שנתקל, חלילה, במקרים כאלו להתלונן אצל האחראי לזכויות המטופל שישנו בכל מוסד רפואי (שם פ"ז). ועי"ז ירתעו אותם הרופאים, מלעשות ככל העולה על רוחם.

17 ובמיוחד מי שאשתו נתאשפה ח"ו בביה"ח שהרופאים מצויים שם תדיר ובקשר יומיומי עם המטופלות, שם הסכנה גדולה יותר, מטעמים המובנים.

חוטא שנאי וידעת כי שלום אהלך ופקדת נווך ולא תחטא". עכ"ל.

וראוי לכל החרד לדבר ה' לעורר ולהשפיע על כל מי שביכלתו¹⁸, להזהר בענין הנ"ל ולהקפיד על שמירת ההלכה כפי שנקבעה לנו ע"י גדולי הפוסקים וכמו שכבר עוררו על כך רבותינו גדולי הדורות כמבואר בקונטרס זה בכמה מקומות.

ואנו תפילה להשי"ת שיערה עלינו רוח טהרה ממרום ויקדשנו בקדושתו ובזכות החיזוק בעניני הקדושה והצניעות בכלל ובענינו בפרט יקויים בנו הפס' "ישלח עזרך מקודש" ופי' חז"ל מקדושת מעשים שבך. ונזכה לגאולה שלימה בב"א.

18 וז"ל הרמב"ם בסה"מ (מצוה ר"ה): "שצונו להוכיח החוטא או מי שירצה לחטוא ולמנוע אותו ממנו במאמר התוכחה ואין ראוי שיאמר אחר שאני לא אחטא, אם יחטא אחר זולתי מה לי עם אלהיו זהו היפך התורה וכו' וכבר בארו חכמים שחיוב מצוה זו על כל אדם ואפי' הפחות לנכבד הוא חייב להוכיחו". ועי' בתוס' ערכין (טז): ד"ה ענוה שכי' שהמונע תוכחה מן הצריכים הוה רשע גמור. ובס' אהל מועד כי דהוא בכלל כת חנפים שאינם מקבלים פני שכינה.

וברו"ח להגר"ח מוולאז'ין כי: "והנה המון העם סוברים שמצות תוכחה לא נצטוו רק הרבנים והדרשנים אבל באמת הוא טעות בידם כי היא מצוה על כל ישראל אפי' עם הארץ שרואה בחבירו דבר מגונה חייב להוכיחו". ע"כ. אלא שעיקר התביעה היא על מנהיגי הציבור וכדאי' בגמ' שבת (נה). על זקנים שלא מיחו בשרים ועוד שם וממקדשי תחלו אל תקרי ממקדשי אלא ממקדשי על שהיה בידם למחות ולא מיחו. ולמוכיחים ינעם.

קצת מראה מקומות בנושא הנ"ל:

(א) לד' הרמב"ם ורוב הראשונים נגיעה בערוה דרך חיבה אסורה מדאורייתא-

ע' בפ"י המשניות לרמב"ם סנהדרין פ"ז במ"ש ומי שבא וכו'.

ובס' המצוות מצוה שני"ג - "הזהיר מהקרב אל א' מהעריות האלו ואפי' בלא ביאה כגון חיבוק ונשיקה והדומה להן מן הפעולות הזרות והוא אמרו באזהרה מזה איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה כאילו יאמר לא תקרבו שום קירוב שיביא לגלות ערוה וכו'". ע"ש.

ובפכ"א מהל' איסורי ביאה (ה"א)- "כל הבא על ערוה וכו' או שחבק ונשק דרך תאוה ונהנה בקירוב בשר הרי זה לוקה מן התורה שנאמר לבלתי עשות מחקות התועבות וכו' ונא' לא תקרבו לגלות ערוה כלומר לא תקרבו לדברים המביאים לידי גילוי ערוה".

וכן היא דעת הר' יונה- בשערי תשובה (שער ג' אות פ')- "איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה כל קירוב בשר אסור כגון הנגיעה בידי אשת איש ופרוש לגלות ערוה כי הקריבה מביאה לידי ערוה וכו'". ע"ש.

ועוד שם (אות קל"ח)- "וכן לענין ג"ע ימות ואל יתרפא מן האבק של ג"ע וכו' והכר מזה חומר המגע ביד אשת איש".

ובאגרת התשובה (אות י"ט) כ' - "ואסור ליגע באשת איש בידיה ופניה או בכל אבר מאבריה מן התורה שנא' איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו וכן היא הלכה ברורה שהקריבה הזאת היא הנגיעה בידיה או בפניה או בכל אבר מאבריה כדי ליהנות מן המגע וזאת מן העבירות החמורות שבתורה ומתבאר במס' סנהדרין שראוי לאדם שיהרג ואל יעבור על זה".

וכן היא ד' הריב"ש (סי' תכ"ה) והסמ"ג (ל"ת קכ"ו) וכ"ה ד' הר"ן (פסחים ו).

בריש העמוד) והמאירי (סנהדרין ס"ו:) והנ"י (ב"ק מ. בסוף העמוד) וכ"כ בס' החינוך (מצוה קפ"ח) והארחות חיים (הל' ביאות אסורות אות כ"ז).

והרשב"א בתשובה (סי' אלף וקפ"ח) משמע שמסתפק בדבר האם קריבה דאורייתא או דרבנן שכי- "אפשר דכל קריבה שאינה ג"ע ממש דרבנן". וכ"מ ממ"ש הרשב"א במיוחסות לרמב"ן סי' קכ"ז- "אפשר דכל קריבה דאורייתא וכו'". ע"ש.

(ב) אף לד' הרמב"ן דס"ל קריבה דרבנן מ"מ מודה דנגיעה בערוה לשם תאוה היא איסור יהרג ואל יעבור -

כ"כ הרמב"ן בתורת האדם- "ולא מבעיא מפלח ע"ז וג"ע ומשפך דמים אלא אפי' ליהנות מנייהו בכלום בעולם אפי' להתרפאות אסור וכו' לעולם דאיכא סכנה ואפ"ה וכו' אלמא ג' עבירות הללו לא שנא בעבירה גופא לא שנא באבקה של עבירה אין מתרפאין בהן כלל". ע"ש.

וכ"כ בעל המאור (סנהדרין יח.) "ימות ואל תספר עמו מאחרי הגדר אלמא אפי' מהנאה פורתא בלחוד אמרי' ימות ואל יעבור וכו' כיון דמטיא ליה הנאה מערוה אמרי' ימות ואל ינה".

וכ"כ הריב"ש (סי' רנ"ה) "ימות ואל תספר עמו מאחרי הגדר ואע"פ שאין בזה איסורא דאורייתא וכ"ש לההיא לישנא דאמרי' התם פנויה הות דבג' עבירות הללו וכל אבזרייהו אין מתרפאין כלל ואפי' במקום סכנה וכו' וכמ"ש כ"ז להרמב"ן ז"ל בס' תורת האדם".

(ג) ד' הב"י דלד' הרמב"ם כל נגיעה בערוה ואפי' מישוש הדופק לרפואה אפשר דאסור אפי' במקום פיקוח נפש משום דהוי אביזרא דג"ע והש"כ חולק דדוקא דרך תאוה וחיבת ביאה אסר מדאורייתא-

ע' בב"י סי' קצ"ה בשם תשובת (המיוחסות) הרמב"ן (סי' קכ"ז) - "אסור לבעל למשש דפק אשתו נדה וכו' ומיהו אם החולי מסוכן ואין שם רופאים משמע קצת מדבריו דשרי משום פיקוח נפש אלא דאיכא למימר דלטעמיה

אזיל דסבר דנגיעת ערוה אינה אסורה אלא מדרבנן אבל להרמב"ם דנגיעת ערוה אסורה מן התורה הכא אע"פ שיש בו פיקוח נפש אפשר דאסור משום דהוי אביזרא דגילוי עריות וצ"ע."

והש"כ (סק"כ) השיג עליו וכי-וואין נראה דודאי אף להרמב"ם ליכא איסור דאורייתא אלא כשעושה כן דרך תאוה וחיבת ביאה כמ"ש לעיל סי' קנ"ז סק"י משא"כ הכא וכן המנהג פשוט שרופאים ישראלים ממששים הדופק של אשה אפי' אשת איש או נכרית אע"פ שיש שם רופאים אחרים גוים וכן עושים שאר מיני משמושים ע"פ דרכי הרפואה אלא הדבר פשוט כמו שכתבתי וזה נראה דעת הרב דלעיל בסי' קנ"ז (סי"א) משמע מדבריו כהרמב"ם וכמ"ש שם בסק"י וכאן התיר מישוש הדופק מ"מ באין סכנה אסור לבעלה למשש הדופק כשהיא נדה וכדאי בתשובת הרמב"ן וכדברי הרב."

(ד) מחלוקת האחרונים בד' הב"י בענין מישוש הדופק במקום פיקו"נ האם מחמיר לדינא-

לד' הלבוש (ס"ב, סי"ז) בהגר"א (סק"כ) וכ"כ בשיעורי שבט הלוי ובס' בדי השולחן השו"ע אוסר אף במקום פיקו"נ.

אבל בערוה"ש, בשו"ת זרע אמת (חי"ג יו"ד סי' קט"ז) ובשו"ת תורה לשמה (סי' תצ"ד) ובס' טהרת הבית (חי"ב עמ' רכ"א) ועוד אחרונים ס"ל דהשו"ע מקל במקום פיקו"נ.

(ה) מחלוקת האחרונים בד' הב"י האם מ"ש דלרמב"ם נגיעת ערוה לצורך רפואה אפשר שאסור מדאורייתא הוא בכל עריות או רק באשתו נדה משום דלבו גס בה-

לד' הש"כ, הלבוש (ס"ב סי"ז), הכרתי ופלתי, הסדרי טהרה בהגר"א ובית שמואל (אה"ע ר"ס כ') להב"י בכל עריות כל נגיעה אסורה מדאורייתא אפי' שלא בדרך חיבה ואין חילוק בין אשתו נדה לשאר עריות משום דלבו גס בה דחילוק זה שייך רק לענין הרחקות דרבנן (וכמ"ש בכו"פ).

ולד' תורת השלמים (סקט"ו) והחיד"א בס' כסא דוד (דרוש כ"ה לשבת הגדול ד' קז). ובשו"ת ויוסף אברהם (סי' ז', נ:) הב"י מחלק בין אשתו נדה דבזה קרוב לבוא לידי איסור דאורייתא בדרך חיבה א"נ כיון דלבו גס בה חשיב ממש דרך חיבה ואסור מדאורייתא.

(ו) אף לד' הש"כ וסיעתו דבנגיעה שלא בדרך חיבה ליכא לאו איסור דרבנן איכא ורק לצורך רפואה שרי-

כן מוכיח דיוק לשון הש"כ שכי' דלהרמב"ם "ליכא איסורא דאורייתא אלא כשעושה כן דרך תאוה וחיבת ביאה" וכיו"ב יש לדייק מלשונו בסי' קנ"ז (סק"י). וכ"כ החו"י (סי' קפ"ב) וכ"כ הגר"א (סקכ"א) וכ"כ בשדי חמד (ח"ז מע' חו"כ אות י"ב). ועוד.

(ז) היתר בעבידתיה טריד, מקורו -

בגמ' ע"ז (כ). ולטעמיה אנן מנא לאשפורי היכי יהבינן וכו' בעבידתיה טריד. גבי מתקן בגדי נשים ומרביעי בהמות. ופירש"י לבו על מלאכתו ושוכח בהרהור.

(ח) לא אמרי' בעבידתיה טריד בנוגע בגוף האישה ואפילו במתעסק בהכנת אישה לקבורה -

וע' בשו"ע יו"ד (שנ"ב סי"ג) האיש אינו כורך ומקשר האישה ומשום הרהור (כמ"ש הש"כ שם) ואע"ג דבעבידתיה טריד והגם שמתעסק בהכנתה לקבורה ואין לך זכרון יום המיתה יותר גדול מזה אפי"ה אסרו זאת משום שנוגע ורואה גוף האישה במקומות המכוסים וא"א שלא יבא לידי הרהור. ומבואר לא שייך לומר בזה 'שוכח בהרהור' כמ"ש רש"י שם בע"ז).

(ט) הנ"י כ' דבעבידתיה טריד שייך דוקא בבני תורה -

ע' בגמ' ב"מ (צא:) אר"א הא מילתא בעו מיניה וכו' משום פריצותא דעבדי. וע' בנימוק"י שם (נג. ד"ה ואפי"י) - "בעבידתיה טריד ולא מהרהר ומיהו

הא דמתירין מכחול בשפופרת היינו היכא דליכא למיחש לפריצותא דעבדי אבל אם אינם בני תורה או דאיכא למיחש לפריצותא דעבדי אסור וכו' ובמין במינו דוקא הכנסה לדיר הוא דשרי דלא מצי אתי לידי איסורא דאורייתא. "ע"ש.

ובתורה תמימה (ויקרא י"ט, הע' קל"ה) כ': "מבואר בסוגיא דהיכא דיש לחוש משום פריצותא דעבדי אסור גם מין במינו".

וע' בתשובת הרשב"א (ח"א סי' צ"ח) שג"כ ס"ל דהלי' כרב אשי דהחמיר משום פריצותא דעבדי. (ודלא כהש"כ יו"ד סי' קצ"ז).
וע"ע שם בסוף התשובה במ"ש "ואדרבא מורין לאיסור בדברים המותרים והקרובים לטעות בהם להתיר את האיסור כגון במקומות שאינם בני תורה וכו'".

(י) כל שעסקו עם הנשים סורו רע-

ע' במשנה בקידושין (פב.) כל שעסקו עם הנשים לא יתיחד עם הנשים ופרש"י כל שעסקו עם הנשים. שמלאכת אומנותו נעשית לנשים והנשים צריכות לו. לא יתיחד עם הנשים. אפי' עם נשים הרבה לפי שלבו גס בהן וכולן מחפות עליו.
והתוס' פי' לא יתיחד עם הנשים אפי' אשתו עמו דשרינן לעיל כיון דהוי רוכל איכא חששא טפי.

ובחי' הרמב"ן פי' לפי שהם חשודים על העריות וגריעי מפרוצים סתם.

ושם בברייתא כל שעסקו עם הנשים סורו רע. ופרש"י מנהגו רע קרבתו רעה וכו'.

וע' בשו"ת משנה הלכות (ח"ז סי' רל"ב): "הלא הבנין ציון כ' מפורש דרופא ירא אלקים ימנע עצמו מלילד נשי ישראל ואף שהוא לא כ' בתור איסור לפענ"ד איסור נמי איכא דדוקא בהזדמנות שאם נזדמנה לו אישה א' דרך

אומנות י"ל דבאומנות טרוד אבל מי שעושה זאת לאומנות שלו ועוסק בזה כל ימיו איסור גמור הוא והיחתה אדם אש בחיקו ובגדיו לא תשרפנה".

וע"ע במ"ש הסטייפלר במכתבו (לעיל פ"א).

וע"ע לעיל פ"ג אות א' בענין בעבדותיה טריד ברופאי זמננו.

(יא) תשובות ופסקי פוסקי זמננו בענין ביקור נשים אצל רופא:

שו"ת מנחת יצחק : ח"ז סי' ע"ג.

שבט הלוי : ח"ג סי' קפ"ו, ח"ד סי' קס"ז, ח"ה סי' ר"ג (אות ו'), ח"ז סי' קצ"ח.

משנה הלכות : ח"ז סי' רל"ב, ח"ד סי' ק"י, בית רחל (נתיב ח').

תשובות והנהגות : ח"א סי' ק"מ, ח"ד סי' ר"ג, ח"ה סי' של"א (אות ה').

באר משה : ח"ג סי' קנ"ב אות ט"ו, ח"ד סי' קי"ח אות י"ד.

טהרת הבית : ח"ב עמ' רכ"א רכ"ב בהערה.

משמרת הטהרה. ח"ב סי' קצ"ה עמ' שס"ז.

פרק ט' – נספח

דעת תורה של גדולי הפוסקים בענין רחצת נשים בחופי הים ובבריכות בגילוי בשר במקומות המכוסים בפני מציל איש:¹⁹

כבר הורו גדולי ישראל לאסור הדבר באיסור מוחלט ואפילו אם לא יהיה שם רק מציל אחד וכ"ש כשיש עוד אנשים בצוות ההצלה וק"ו כשמצויים שם אנשים אחרים כמו מוכר בחנות וחבר מרעיו, מוכר כסאות או סתם עוברים ושבים במקום שניתן להשקיף על החוף כמו שהדבר מצוי בד"כ ובאמת הוא דבר פשוט ומבואר לכל בר דעת ולא היה ראוי לכתבו לרוב פשיטותו ואעפ"כ היות ונתברר שהפירצה בזה גדולה, בפרט בחופי הים, וגם בבריכות פרטיות של מלונות ובתי נופש וכד' וגם יש המטעים בזה את הציבור, יש צורך להרחיב ולבאר גודל וחומרת האיסור בעזה"ת.

ותחילה נבאר שהאיסור הוא מכמה טעמים נכבדים:

(א) נשים הרוחצות בגילוי בשר במקומות המכוסים מכשילות בזה את המציל שמסתכל עליהם בהסתכלות לשם תאוה וחימוד האסורים מן התורה לכו"ע (ואף לפי ה"ה בדעת הרמב"ם פכ"א ה"ב מהלי איסורי"ב והב"ש אה"ע סכ"א סק"ב וע' בס' חוט השני שם אות ג' מ"ש בזה ואכמ"ל) והוא לאו דאורייתא של ולפני עור לא תתן מכשול. ואין לומר דחשיב הכא כקאי באותו עבר דנהרא מפני שיש עוד נשים הרוחצות באותו זמן בגילוי בשר ויכול להסתכל עליהן ובכיו"ב יש מתירין כמ"ש הרמ"א ביו"ד ר"ס קנ"א שהרי כ' המל"מ (הלי מלוה פ"ד) דדוקא גבי נזיר דקאי באותו העבר שבו נמצא היין ויכול ליטלו בעצמו ליכא משום ולפני"ע אבל אם אינו יכול ליקח כי אם ע"י ישראל אחר עובר משום ולפני"ע וכ"כ בשו"ת יחווה דעת (ח"ג סי' ס"ז) ובשו"ת ציץ אליעזר (ח"ג סי' ט"ז פ"א).

¹⁹ היות ונושא זה קשור לנושא הנ"ל של הקונטרס מצד סילוף המושג של בעבדותה טריד וכן ענין הסרת מסוה הבושה, וגם כמה ת"ח אמרו לי שיש לפרסם הדברים, לכן צרפתי.

ואף לד' הכנה"ג ופ"מ דפליגי ע"ז וס"ל דאף שיכול לעבור רק ע"י ישראל אחר חשיב כקאי באותו העבר וליכא משום ולפני"ע (ע' במל"מ וביחוד הנ"ל) מ"מ יש בזה איסור מדרבנן של מסייע בידי עוברי עבירה (ומ"ש הרמ"א שם דנהגו להקל למכור לעכו"ם דברים השייכים לעבודתם היכא דאפשר לו לקנות במקום אחר היינו דוקא בעכו"ם כמ"ש בש"כ שם סק"ז).

איברא דהדגמ"ר שם כ' בד' הש"כ (סק"ו) דאפי' ישראל שאינו מומר אם עושה במזיד אין בו איסור מסייע מ"מ בימינו רבים מהציבור שאינם שומרים תורה ומצוות הם בגדר תינוקות שנשבו ודייננן להם כשוגגים או כאנוסים וכמ"ש החזו"א בריש יו"ד ואע"פ שיש מפוסקי זמננו שנקטו דפורקי עול שבזמננו אין דינם כתינוקות שנשבו היינו דלקולא לא דייננן להו כתינוקות שנשבו כגון להתיר יינם ולענין עירוב וכד' מיהו לחומרא לכ"ע חיישינן שמא הן כתינוקות שנשבו ועמ"ש בזה הרה"ג ר"י ויינמאן (כמדומה שהוא בקובץ מרפא לשון) והמצילים בחופי הים רובם ככולם אינם שומרי תומ"צ וכ"ש לד' הרמ"א דס"ל דיש איסור מסייע אף כשעושה במזיד ואפי' בעכו"ם וע"ע בברכ"י מ"ש לפקפק ע"ד הש"כ (סי' א').

שו"ר במנחת שלמה לגרש"ז אויערבאך זצ"ל (ח"ג ק"ג ט"ו) שכי' שאישה ההולכת בחוסר צניעות עוברת בזה על 'לפני עור' וכ"כ בס' משבצות זהב לבושה (עמ' קנ"ז) שכי' בשם הגרש"ה ואזנר והגר"ח קנייבסקי ועוד גדולי הוראה שליט"א וכ"כ ביחוד הנ"ל.

(ב) עוד אפשר דיש לאסור ג"כ מטעם שלא יהיו בנות ישראל הפקר ויבואו בדבר זה לפרוץ בעריות וכעין מה דאיתא בסנהדרין (ע"ה ע"א) מעשה באדם א' שנתן עינו באשה א' והעלה לבו טינא ובאו ושאלו לרופאים וכו' ימות ואל תעמוד לפניו ערומה ומפרש התם למ"ד פנויה היתה הטעם כדי שלא יהיו בנות ישראל פרוצות בעריות ופרש"י שלא יהו בנו"י פרוצות בעריות לעמוד לפני האנשים לתת בהם עיניהם וימסרום להם לביאה. עכ"ל. והרמב"ם (הלי יסוה"ת פ"ה ה"ט) כ' וז"ל שלא יהיו בנות ישראל הפקר ויבואו בדבר זה לפרוץ בעריות. עכ"ל. והכא נמי שידוע שהמציל מסתכל עליהן גם לשם תאוה והן עומדות לפניו בגילוי בשר במקומות הצנועים ממש, דבר זה, בלי ספק, גורם להסיר מעליהן מסוה הבושה והצניעות ואחר הפעולות נמשכים הלבבות ח"ו.

שוב ראיתי בשו"ת דברי יציב (אה"ע סי' מ"ה) שג"כ כ' לאסור בני"ד מטעם הנ"ל וז"ל מ"מ למעשה ודאי שאין זה מגדרי הצניעות להתרחץ בפני המציל וע' סנהדרין (כ.) בתוד"ה נשים שגנאי לבנות ישראל שיסתכלו בהם אנשים ושם בדף ע"ה ע"א למ"ד פנויה היתה מאי כולי האי וכו' שלא יהו בנות ישראל פרוצות בעריות ופרש"י לעמוד בפני האנשים לתת בהם עיניהם וימסרום להם לביאה. עכ"ל.

עוד מצאתי בקונטרס "להסיר מכשול" (פכ"ד) בשם מכתב הרבנים שיצא בשנת תשל"ה בחתימת הגר"נ קרליץ והגר"ש ואזנר שליט"א ועוד גדולי הרבנים שכו' שאשה ההולכת בחוף הים בלא בגד ארוך מעל בגד הים יש בזה איסור של אביזריהו דגילוי עריות. ע"כ. וזהו ג"כ כדברינו הנ"ל מטעם דשלא יהיו בנו"י פרוצות בעריות כמ"ש הרמב"ן בתורת האדם והריב"ש בסי' רנ"ה ובבעה"מ שם דהיינו אביזריהו דעריות .

(ג) עוד יש בזה איסור משום לא תחמד שכו' הר' יונה באגרת התשובה ובסי' חסידים (סי' צ"ט) שמלבד האיסור לחמוד ממון חבירו קרינן ביה נמי לא תחמד מדכתיב חסר ו' ולא כתיב לא תחמוד משמע דבא ג"כ להזהיר שלא לגרום איש או אישה שאחרים יחמדו אותם. ובשו"ת משנה הלכות (חיי"ב סי' ע"ב) הביאם להלכה.

(ד) עוד נראה ברור דיש בזה חילול ה' החמור מכל העבירות שבנות ונשים שומרות תו"מ שמהוות סמל לצניעות ולבושה מגלות עצמן לעיני פורקי עול המסתכלים בהם להנאתם וכבר שמענו על התבטאויות של מצילים ועוד אנשים שמצויים תדיר בחופים ה"נפרדים". ההי"ב.

וכ"כ בס' משבצות זהב לבושה (עמ' קל"ה) בשם הוראת כל גדולי הפוסקים (וע"ע שם בהסכמות גדולי ישראל על כל פסקי הספר להלכה ולמעשה) לאסור הרחצה בחופים בלא כיסוי כראוי של כל המקומות המכוסים וז"ל וברור שגם כאשר החוף נחשב 'נפרד', אסור לשהות בו ללא חלוק. משום שתמיד נמצאים במקום גם גברים, באקראי או לצורך תפקידם. כגון: מציל, עובדי תחזוקה וכדומה. ובהערה שם כ' והוא חיוב גמור, גם בתוך המים- הוראת כל גדולי הפוסקים.

מאחר ויש מצילים וגברים נוספים בחוף- אסור לאשה לגלות את החלק התחתון של רגלה בפניהם –ועל החלוק להיות ארוך שיכסה עד סמוך לרצפה (עד הקרסול) או שתלבש מתחת לחלוק גרביים (או מכנסים ראה בפיי"ט הע' ג' דשרי כשמכוסים בחלוק)- המכסים עד הקרסול. עוד כ' שם (עמ' קל"ז) בשם גדולי ההוראה שליט"א דבבריכה בשל שטחה המצומצם ומספר הרוחצים קטן יחסית דינה חמור יותר מחוף הים ואין לרחוץ שם עם מציל בשום ענין ואפי' כשלו בשות חלוק. ע"ש.

ועתה אנה ה' לידי מכתב גדולי הרבנים (הגר"ר עזריאל אויערבאך, הגר"ר מסעוד בן שמעון, הגר"ש בן שמעון, הגר"א הלוי דינר, הגר"ר צבי וובר, הגר"ר שלום הכהן, הגר"ר שלמה מחפוד, הגר"ר שלמה משה עמאר, הגר"י רצאבי ועוד) שג"כ כתבו ככל הנ"ל וז"ל **אסור לנשים ובנות לגלות מקום החייב בכיסוי, גם בעת רחצה בים משום שיש אנשים רואים! (כמצילים, אנשי תחזוקה, פקחים וכדומה).** על כן חובה מהדין ללבוש חלוק ארוך וסגור המכסה כראוי את כל המקומות החייבים כיסוי . ופשוט שעל הנשים להתלבש אך ורק במקום סגור ומוצנע, בתוך חדר המלתחות וכדומה ולא על החוף הפתוח . גם המצילים בים לא ימצאו כלל בין הנשים אלא רק בסוכת המציל וגם שם יהיו רק מצילים הנצרכים להצלה ולא יותר. בבריכת שחיה בזמן רחצת נשים חייבת להיות אך ורק מצילה. ואסור שימצא מציל גם אם לובשות חלוק (השהות יחד עם מציל במקום מצומצם הוא פריצות ומכשול גדול). על כן צריך פיקוח כראוי שלא יהיו אנשי תחזוקה וכד' בכל מתחם הבריכה. גם חובה שיהיו מחיצות המסתירות את הרוחצות גם מהרואים בבתים הסמוכים לבריכה. על הנשים להזהר שאחרי הרחצה ילבשו בגדים יבשים (ולא רטובים) ולא יגרמו מכשול ח"ו. עכ"ל.

וכ"כ בס' הבית היהודי (ח"א עמ' ש') בשם הגר"ע יוסף זצ"ל שהזהיר על זה בתוקף שנשים המתרחצות בים בחוף נפרד המיועד רק לנשים, בכל זאת חייבות לכסות היטב את גופן בחלוק וכדו', כי מכיון שיש שם מציל, חייבות להזהר שלא להכשילו ולגרותו, ובעוה"ר רבות נשים נכשלות בזה מחסרון

ידיעה, ונמצאות שם בבגדי ים ומצוה לפרסם זאת בדרשות ושיעורי תורה. ע"כ.

וכבר כתבתי לעיל שכן היא דעת האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל בשו"ת דברי יציב.

(ה) ואם לחשך אדם לומר דהמציל בעבדותיה טריד וכמו שכתב באיזה ספר אחד לצדד להתיר מטעם זה, פשוט דזה א"א לשמוע כלל, שהרי מלאכת המציל ברוב הזמן אינו מלאכה המטרידה כלל שכל עבודתו היא להשגיח שלא תארע טביעה וגם להיות מוכן להציל במקרה של טביעה ח"ו ומלאכת ההשגחה בודאי אינה דורשת ממנו תשומת לב מיוחדת ובלי ספק שבהיותו משקיף במשקפתו על הנשים הוא נכשל בתמידות באיסורי תורה של הסתכלות והרהור ואף ביותר מזה (ע' בשו"ת אגרו"מ אה"ע ח"א סי' נ"ו ד"ה ועוד) ובפרט שהסתכלות אסורה והרהור הם כהרף עין בשיעור הזמן וכ"ש כשהים שקט ורגוע ואין שום חשש סכנה שאינו חושש להשגיח כ"כ.

וק"ו בענינו שתמיד מצויים בחופים עוד אנשים שאינם עוסקים בהצלה כמו עוזרי מציל, מוכר בחנות וידידיו, מוכרי כסאות וכדו' שאין שום נפק"מ אם המציל בעבדותיה טריד או לא.

(ו) הן אמת שבשו"ת אגרות משה (ח"ז סי' ס"ב חאה"ע) כ' שליכא איסור ממש שאישה תרחץ בפני מציל איש במקום המיוחד לרחצה לנשים רק שנשים יראות ה' אין להן לרחוץ שם וכו'. ע"ש. מיהו גם לדבריו פשוט דבענינו אין להתיר חדא דהאגרו"מ איירי במציל גוי כמבואר למעין שם בתשובה ע"ש במ"ש דיש לחוש שיבא לביתה וכו'. וכמו שהוא במציאות במקום מושבו בארה"ב שהמציל הוא גוי (וכ"כ הר"ר אליהו פסח פאלק בחיבורו) ובזה דוקא ס"ל דאין איסור ממש משום דליכא משום ולפנ"ע בהסתכלות והרהור דגוי אבל במציל ישראל מודה דאסור מטעם דולפני עור (ובאמת שלדעת שאר גדולי הפוסקים אין חילוק בזה בין ישראל לגוי דאף דולפני"ע ליכא מ"מ פריצותא איכא וכן איסור דלא תחמד וחילול ה' באמרם עם ה' אלה ומארצו יצאו ובמקום אחר כתבתי עוד בזה).

(ז) עוד נראה לענ"ד ברור דהאגרו"מ לא כ' דאין איסור ממש וכו' אלא מטעם שאם היה אוסר הרחיצה לנשים בחוף נפרד עם מציל היה גורם שבארה"ב של אז שבה היה חי הגאון הנ"ל תבואנה נשים לרחוץ בחוף מעורב מאחר ונאסרה עליהם רחצה נפרדת עם מציל ותפרקנה מעליהן עול יר"ש לגמרי ולכן בחר הרע במיעוטו. צא ולמד ממ"ש בשו"ת באר משה (ח"ד ר"ס קמ"ז) בענין הנגע של רחצה מעורבת אשר פשה בקרב יהודי ארה"ב של אז ואף אצל שומרי דת וז"ל לפי השמועה המונית המונית גם מאחב"י שעדין לא נתיבש אצלם לחלוחית של יר"ש ולבם נוקף לכל קדשי ה' ושמעתי אומרים מיראים ושלמים שבימי החורף פה נוא ארק כשהרבה מאחב"י נוסעים למיאמי ביטש (פלורידה) ששם היא קיץ וכו' רוחצים אנשים ונשים ביחד גם אלו שכמעט א"א לעלות על הדעת שיעשו כן, שם הכל הפקר וגם אלו שמחמירים ואינם רוחצים מניחים נשותיהם לרחוץ עם תערובות והם עומדים על שפת הים ומסתכלים ומביטים איך אש הגיהנם בוער בים במים אדירים שומו שמים. עכ"ל.

וכיו"ב כ' בבאר משה (שם אות כ"ט ד"ה אחר) עמ"ש האגרו"מ להתיר לעשות מחיצות בעזר"נ בבהכנ"ס שמגיעות רק עד גובה הכתפים ז"ל מה ראה על ככה לפרש פי' דחוק מאוד וכו' ביראתו הקודמת לחכמתו רצה להציל חלק גדול מיושבי אמעריקא שלא יהיו נדחים וכו' ויעברו ממילא על שאר איסורים ויכריזו על עצמם שהם רעפארמען וא"ל חלק באלקי ישראל כן נ"ל ברור להצדיקו שלש"ש היתה כוונתו וכו' ואין ספק אצלי שהגאון"צ בעומק לבו הטהור ג"כ ס"ל כן. עכ"ל. ודון מינה לענינו שכורח המציאות הוא שגרם להיתר הנ"ל של האגרו"מ אבל האידנא דאכשור דרא ובפרט בארה"ק יש לאסור לגמרי אף בפני מציל גוי וק"ו בפני מציל ישראל.

(ח) והנה בשו"ת אז נדברו (ח"ג סי' כ"ד) כ' בני"ד וז"ל מדין נשים העומדות על הכביסה יש ללמוד שאין בזה משום ולפני עור שהרי אפשר לקיים ועוצם עיניו והוא מכשיל את עצמו ובמקום הצורך ודרך כן כמו בעומדות על הכביסה לא חששו משום מסייע וכיון שהיום מחזיקים הרחצה בים לצורך גדול אין לחוש במה דגורם להפורקי עול שישתכלו עליהם במזיד ולצורך הצלה הרי מותר ומ"מ הצנועות לובשות איזה בגד ואשרי להן. עכ"ל.

וגם מדבריו אין ראיה להקל כלל בענינו שהרי אף הוא לא התיר אלא כשהוא

הכרח לצורך הצלה ולא שיש שם צוות של ג' אנשים ויותר וכ"ש שמצויים שם תמיד אנשים שאינם שייכים להצלה כלל ועיקר וכמ"ש לעיל ואפי' אם יהיה רק מציל א' ובברכה שבזה אולי יתכן במציאות שהמציל יהיה האיש היחידי שם נראה שמודה שבברכה אין היתר כלל מהטעם שנתבאר לעיל וכל דבריו אינם אלא בחופים ובענין שמצוי שם מציל יחידי שזה חשוב 'צורך הצלה' כלשוננו. ובאמת שבעיקר דבריו יש לתמוה דמ"ש שכיון שהוא יכול לקיים ועוצם עיניו והוא מכשיל את עצמו לא חששו משום ולפנ"ע או משום מסייע צ"ע דאף שהוא מכשיל את עצמו במזיד שייך לפני עור מדאורייתא כמבואר בכ"מ ביניהם בגמ' ע"ז (ו.) גבי מכירת בהמה לעכו"ם וכ"כ הרמב"ם בפיה"מ (שביעית פ"ה מ"ו) ז"ל ולפני עור לא תתן מכשול ר"ל מי שסגרה עיניו התאווה ויצר הרע אל תעזור אותו להוסיף בעורונו ותוסיף להרחיקו מן היושר. עכ"ל. וכ"כ בספר המצוות (מ' רצ"ט).

(ט) וכל זה דלא כמ"ש בס' הליכות בת ישראל להקל בזה שאישה תרחץ בגילוי בשר במקומות המכוסים לעיני המציל ובלבד שתלבש חלוק ותפשוט אותו בסמוך לכניסתה למים ותלבש אותו ביציאתה והסתמך על האגרו"מ הנ"ל והאז נדברו ומ"ש שתלבש חלוק בעת שאינה רוחצת לא תיקן בזה כלום שהרי כל משך שהותה במים גופה מגולה לעיני המציל ובפרט בעת כניסתה ויציאתה **ועיניך הרואות שדבריו מנוגדים לדברי כל גדולי הפוסקים כמו שנתבאר לעיל באורך.**

סוף דבר הכל נשמע ונתבאר בס"ד דלדעת גדולי הפוסקים אין שום צד היתר בדבר שאישה תרחץ בגילוי בשר אפי' במקצת במקומות המכוסים בפני אנשים בשום ענין ואפי' בפני מציל יחידי אפי' בחוף הים ואצ"ל בברכה וק"ו שאסור בפני כמה מצילים וכ"ש בפני אנשים אחרים שאינם מצילים וכל מי שיראת שמים בלבבו ישגיח היטב על בני ביתו שלא יכשלו חלילה בדבר²⁰.

20 וכיום ברוב הברכות וכן ב"ספא" וכיו"ב ישנן מצלמות הפועלות במשך כל שעות היממה לצרכי בטיחות, אבטחה ועוד. ופשוט שיש איסור גמור לאישה להמצא בגילוי בשר לעיני המצלמות. וכל המארגן נופש או רחצה לנשים מוטלת עליו האחריות לדאוג לכיבוי המצלמות בשעת רחצת הנשים שלא יבוא מכשול על ידו בזה.

(י) ולעצור במלין לא אוכל שלענ"ד ראוי לכל החרד לדבר ה' למחות על הפירצה הנ"ל, אם בידו לעשות כן. שכל ישראל ערבים זה לזה ואחז"ל (שבת נה.) כל מי שבידו למחות ואינו מוחה נתפס על אותו העוון ומה שטועים רבים לחשוב שהחויב הוא רק על גדולי הדור והרבנים הוא טעות גמורה שכל אדם מישראל מצווה במצוות תוכחה כל אחד לפי ענינו בכל מקרה שמשער שאפשר שיקבלו ממנו וכמ"ש הרמב"ם בסה"מ (מצוה ר"ה) ז"ל שצונו להוכיח החוטא או מי שירצה לחטוא ולמנוע אותו ממנו במאמר התוכחה ואין ראוי שיאמר אחר שאני לא אחטא, אם יחטא אחר זולתי מה לי עם אלהיו זהו היפך התורה וכו' וכבר בארו חכמים שחויב מצוה זו על כל אדם ואפי' הפחות לנכבד הוא חייב להוכיחו²¹. עכ"ל.

וכן מצאתי ברו"ח להגר"ח מוולאז'ין ז"ל והנה המון העם סוברים שמצות תוכחה לא נצטוו רק הרבנים והדרשנים אבל באמת הוא טעות בידם כי היא מצוה על כל ישראל אפי' עם הארץ שרואה בחבירו דבר מגונה חייב להוכיחו. ע"כ. אלא שעיקר התביעה היא על מנהיגי הציבור וכדאי' בגמ' שבת (שם) על זקנים שלא מיחו בשרים.

ואפילו במקרה שלפי מה שמשער נוטה הענין שלא יקבלו ממנו חייב להוכיח אפי' בספק רחוק שמא יקבלו ממנו וכמ"ש הר' יונה בשערי תשובה (ש"ג) ז"ל הרואה את אנשי מקומו עם קשי עורף ואומר בלבו אולי לא יקשיבו לי אם אדבר להם נכוחות ופי אמלא תוכחות על כן יחשוך פיו והנה עווננו ישא כי לא ניסה להוכיח ולהזהיר וכו' ואמרו ז"ל וכו' וממקדשי תחלו והם הצדיקים המקדשים כי נענשו על דבר שלא מיחו. עכ"ל.

ואם הוא מפורש בתורה אפי' שלא יקבלו ממנו חייב למחות דאין אומרים מוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין אלא בדבר שלא מפורש איסורו בתורה

21 וע"ע בתוס' ערכין (טז:) ד"ה ענוה שכ' דהמונע תוכחה מן הצריכים הוה רשע גמור. ובס' אהל מועד כ' דהוא בכלל כת חנפים שאינם מקבלים פני שכינה.

ובתנב"א (רבא פ"א) אי' בזה"ל כל מי שסיפק בידו למחות ואינו מוחה, להחזיר את ישראל למוטב ואינו מחזיר, כל הדמים הנשפכים בישראל אינם אלא על ידו שנא' כי הוא רשע בעונו ימות ודמו מידך אבקש וכו' לפי שכל ישראל ערבים זה לזה.

פרק י'

מכתב גדולי הרבנים בענין ההנהגה בים ובבריכה :

להסיר מכשול

ההנהגה בים ובבריכה

מהדברים שצריכים חיזוק בכלל ובימי החופש בפרט הם התקלות בחופי- הים ובבריכות שבחוסר שימת לב נכשלים אנשים ונשים באיסורים חמורים מאד, ובאביזריהם דג"ע, ומאבדים כל הרוחניות שרכזו כל השנה. ע"כ הננו להזכיר ולהזהיר בזה את עם הקודש שומרי תורה ומצוות :

א. אסור ע"פ ההלכה ללכת לחוף-ים נפרד הנמצא סמוך לחוף מעורב כאשר הגישה לשם משותפת ומצוי שעוברות מפעם לפעם רוחצות בפריצות ועלולים להיכשל בהסתכלות אסורה. וק"ו אם אפשר לראות בדרך (או מתוך החוף הנפרד) את החוף המעורב עצמו. ובכלל זה חוף שרתון הנפרד בתל-אביב וכדומה. שכבר שנים רבות ידוע כמקום מועד לפריצות ושחץ ואסור לארגן הסעות לשם שיש בזה החטאת הרבים רח"ל.

ב. אסור לנשים ובנות לגלות מקום החייב בכיסוי גם בעת הרחצה בים משום שיש אנשים רואים! (כמצילים, אנשי תחזוקה, פקחים וכדומה). על כן חובה מהדין ללבוש חלוק ארוך וסגור המכסה כראוי את כל המקומות החייבים כיסוי. ופשוט שעל הנשים להתלבש אך ורק במקום סגור ומוצנע, בתוך חדרי המלחחות וכדו' ולא על החוף הפתוח. גם המצילים בים לא ימצאו כלל בין הנשים אלא רק בסוכת-המציל, וגם שם יהיו רק מצילים הנצרכים להצלה ולא יותר.

ג. בבריכת שחיה בזמן רחצת נשים חייבת להיות אך ורק מצילה. ואסור שימצא מציל גם אם את לובשת חלוק (השהות יחד עם מציל במקום מצומצם היא פריצות ומכשול גדול). ע"כ צריך פיקוח כראוי שלא יהיו אנשי תחזוקה וכדו' בכל מתחם הבריכה. גם חובה שיהיו מחיצות המסתירות את הרוחצות גם מהרואים שבבתים הסמוכים לבריכה.

ד. על הנשים להיזהר שאחרי הרחצה ילבשו בגדים יבשים (ולא רטובים) ולא יגרמו למכשול, ח"ו.

ה. בטיולים מצוי שנכנסות (עם הבגדים) לנחלים ובריכות שמצויים שם אנשים- וזהו איסור גמור של רוחצת עם בני"א (כמבואר בגיטין צ:).

(רמ"א בהג"ה או"ח תר"ח ס"ב ומ"ב שם מתוס' שבת שם) ובעניננו הוא מפורש בתורה כמו שנתבאר לעיל על כן חובה גמורה למחות ולהשפיע על הנכשלות בזה ולהסביר להן גודל האיסור וחומרתו ובודאי לא בזדון ח"ו עושות כן רק לכל העם בשגגה ובנות ישראל הכשרות ודאי יקבלו.

ולמזהיר ולנזהר ירבה שלומם כנהר והשי"ת יערה עלינו רוח טהרה ממרום ויקדשנו בקדושתו ובזכות השמירה על גדרי הצניעות והקדושה יקויים בנו הפסי' ישלח עזרך מקודש ופי' חז"ל מקדושת מעשים שבך ונזכה לגאולה שלימה בב"א.

תושלב"ע

בד"צ שארית ישראל
אליעזר הלוי דינר
צבי ובר צבי
עזריאל אוירבך

בד"צ אגודת ישראל
יצחק אייזיק פרג
בנימין אדלר
ישראל פישביין

בד"צ קהל יהודה
הצב"י פנחס קורח
שלמה מחפוד
הצב"י יצחק רצאבי

שלמה משה עמאר

בד"צ נווה ציון
שלמה בן שמועון
מסעוד בן שמועון
שלום כהן

ראובן אלבו

להצלחת:

הרב חיים משה בן שרה זהרה הי"ו להצלחת משפחתו ולבריאותם האיתנה

נר זכרון לע"נ:

ליאת בת יונה	אסתר בת עליה
שרה בת רליה	יהודה בן תמו
יוסף בן חממה	מרים בת כלימה
ימימה בת ריזגה	כמוס (ממוס) עמוס בן לאה
שלום בן גדריה	ליאורה בת רובינה
שמריהו מחפוד בן מרים חגיבי	אפרים בן ליוזה
משה בן מסעודה	יצחק בן שולמית חיה
רפאל אליהו בן נעמי	נתנאל בן יעל

להצלחת:

יעל ורדה בת שושנה שודיה
ישראל בן יעל ורדה
יאיר בן מרגלית
רות בת יעל ורדה
מוריה בת יעל ורדה
שרית בת יעל ורדה
תהילה בת יעל ורדה
אבנר בן יעל ורדה
יהודה בן יעל ורדה

ולהבדיל לרפואת:

נופר רוחמה בת לאה
ר' חיים מאיר בן רבקה
חנה חיה בת אסתר
הדס הדסה אסתר בת ניצה
שושנה שודיה בת שמס
שרה זהרה בת רומיה
הרב ישראל בן גינה (רנה)
דוד בן רחל
יוסף חיים בן בוני
בת שבע בת ימימה

זש"ק:

אביטל בת רונית

לזיווג הגון:

תהילה בת הדסה	מרים בת יעל ורדה
שרה בת הדסה	אשר בן שושנה שודיה
הודיה בת הדסה	רעות בת הדסה
שאול בן רחל	איילת בת מזל

קונטרס זה מופץ ללא מטרות רווח לזיכוי הרבים בלבד
לתרומות והנצחות ניתן להתקשר לטלפון: 0527146275